

PEACE4DALITS
FOUNDATION NEPAL

वार्षिक प्रतिवेदन
आर्थिक वर्ष २०७७/७८

पिस फोर दलितस फाउन्डेसन नेपाल

कार्यकारिणी समिति

सुभावा समिति

सुभावा समिति

संयोजक
महेन्द्र राम

कार्यकारी निर्देशक
परमानन्द राम

उप कार्यकारी निर्देशक
संतोष बुढाठो की

सदस्यहरु

विष्णु बहादुर नेपाली

दलमानन्दर कामी

अजय कुमार राम

भरत बि.के

प्रकाशन समिति

सल्लाहकारहरू

अध्यक्ष
मनोज राम

कार्यकारी निर्देशक
परमानन्द राम

उप कार्यकारी निर्देशक
संतोष बुढाठीकी

प्रकाशन समिति

संयोजक
दिपेन्द्र कुमार राम

सम्पादकीय प्रमुख
संजोग कुमार राम

सदस्यहरू

सुरेन्द्र पासवान

श्रीकान्त देवी

नरेश कुषहर

श्रावन सहतेली

हेमन्ती कुमारी देवी

पिस फोर दलितस फाउन्डेसन नेपाल

ठेगाना:

सखुवा प्रसौनी गाउँपालिका-५, पर्सा, मधेश प्रदेश

इमेल:

peace4dalits@gmail.com

वेबसाइट:

www.peace4dalits.org

सम्पर्क:

९८४५४७९४०९

प्राविधिक सहकार्य

सान्धी एजुकेशन डेभेलपमेन्ट एण्ड रिसर्च कम्पनी

ठेगाना:

चन्द्रागिरी न.पा. १३, काठमाडौं, नेपाल

दर्ता नः

२८२९१४/०७८/०७९

भ्याट नः

६१०२०५५३६

इमेल:

saanvieducationaldevelopment@gmail.com

सम्पर्क:

९८५११४०२०४

PEACE4DALITS FOUNDATION NEPAL

कार्यकारी निर्देशक/संस्थापकको सन्देश

पिस फोर दलितस फाउन्डेसन नेपालले चाँडै आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्ने भएको छ । विसं २०७७ मा स्थापना भएदेखि नै फाउन्डेसनले आफ्नै दिशानिर्देशहरू पालना गर्दै गरिब, विपन्न तथा दलित समुदायको सुधारका लागि विभिन्न परियोजनाहरूमा काम गर्दै आएको छ ।

हामी सँग संलग्न व्यक्ति तथा संस्था सबैलाई हाम्रो प्रगति विवरणको जानकारी गराउनको लागि रिपोर्ट तयार पारेका छौं । हामीले वर्षलाई फर्केर हेर्ने र भविष्यको लागि योजना बनाउन बैठक पनि निरन्तर गर्दै आएका छौं ।

मलाई विश्वास छ कि यो प्रतिवेदन प्रकाशित गर्नाले हामीसँग सरोकार राख्ने सबैलाई हामीले गरिरहेका राम्रा कुराहरू बुझ्न र कसरी अझ राम्रो गर्ने बारे सल्लाह दिन मद्दत गर्नेछ ।

म हाम्रो परियोजनाहरूमा हामीलाई मद्दत गर्ने सम्पूर्ण टोली, सदस्यहरू, बोर्ड सदस्यहरू, समर्थकहरू र स्वयंसेवकहरूलाई धेरै धेरै धन्यवाद दिन चाहन्छु । यो रिपोर्ट हामीले सँगै के हासिल गरेका छौं भनेर देखाउने माध्यम हो ।

अगाडि हेर्दा, मलाई आशा छ कि हामीले हाम्रो संगठनको प्रगतिको बारेमा जानकारी गराउन यी रिपोर्टहरू जारी राख्नेछौं । हाम्रो यात्राको एक हिस्सा भएकोमा र तपाईंको सल्लाह र समर्थनको लागि हार्दिक धन्यवाद।

मनोज राम

कार्यकारी निर्देशक/संस्थापक

पिस फोर दलितस फाउन्डेसन नेपाल

PEACE4DALITS FOUNDATION NEPAL

प्रकथन

यस प्रतिवेदनले दलित फाउन्डेसन नेपालले मधेसी दलित समुदायको उत्थानको निम्ति कार्यहरूको विवरण देखाउँछ । २०७७ सालमा स्थापना भएको यो संस्थाले विभिन्न चुनौतिहरूको सामना गर्दै उल्लेख्य मात्रामा विभिन्न कार्यहरू गर्न सफल भएको छ ।

पिस फोर दलितस फाउन्डेसन नेपालले विगत केही वर्षदेखि दलित समुदायको अधिकारका लागि काम गर्दै आएको कुरा सबैमा अबज्ञात नै छ । पर्सामा स्थापना भएको फाउन्डेसनले जिल्लाको समग्र विकासमा विशेषगरी ग्रामीण क्षेत्रमा योगदान पुर्याउन सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरूसँग सहकार्य गर्दै आएको छ ।

यस पुस्तक मार्फत हामीले आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा गरेका मुख्य गतिविधि तथा उपलब्धिलाई पेश गरेका छौं । हाम्रो उद्देश्य सबै सरोकारवालाहरू र सहयोगी एजेन्सीहरूसँग हाम्रा प्रयासहरू बाँड्नु हो। हामी विश्वास गर्छौं कि दुवै प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष सरोकारवालाहरूले यो पुस्तक रोचक पाउनेछन् ।

यस प्रकाशनलाई सफल बनाउन सहयोग गर्नुहुने हाम्रा बोर्ड सदस्यहरू, कर्मचारीहरू, सरोकारवालाहरू, साभेदारहरू, प्रविधिक सहकार्य गर्ने संस्था र दाताहरूप्रति हामी हार्दिक आभार व्यक्त गर्न चाहन्छौं। हामी विश्वस्त छौं कि यो पुस्तक पिस फोर दलितस फाउन्डेसन नेपालको लागि एक बहुमूल्य स्रोत हुनेछ, जसले हाम्रो संगठनको समग्र रूपमा प्रभावलाई प्रतिबिम्बित गर्दछ ।

यस पुस्तकको समीक्षा गरेपछि हामी तपाईंको सुझाव र प्रतिक्रियाको स्वागत गर्दछौं । तपाईंको अमूल्य सल्लाह र सुझावले हामीलाई कुनै पनि गल्तीहरू पहिचान गर्न र भविष्यको लागि स्पष्ट मार्ग स्पष्ट गर्न मद्दत गर्नेछ ।

विषय सूची

विषय सूची	८
भाग १	१
पिस फोर दलितस फाउन्डेसन नेपालको संक्षिप्त परिचय	१
दलितको संक्षिप्त परिचय	५
नेपालमा दलितको अवस्था	६
नेपालमा मधेसी दलितको अवस्था	७
भाग २	८
नेपाल, मधेस प्रदेश र पर्सा जिल्लाको संक्षिप्त परिचय	८
परियोजना अनुसार उपलब्धी	११
१) राहत वितरण कार्यक्रम	११
२) दलित बालबालिकासँग शिक्षा सम्बन्धि अन्तरक्रिया कार्यक्रम	१२
३) दलित बालबालिकालाई मास्क वितरण कार्यक्रम	१४
४) दलित मुक्ति आधारभूत विद्यालयमा १०१ दलित बालबालिकालाई जाडो कपडा वितरण	१७
५) विद्यालय दिगोपन योजना कार्यक्रमको लागि शिक्षाको महत्व र बाल अधिकार सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम	२०
६) जीविकोपार्जनका लागि दलित बालबालिकाका परिवारलाई बाखा वितरण	२३
७) विद्यालय टिकाउ अभियान अन्तर्गत दलित बालबालिका र अभिभावकसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम	२६
८) विद्यालय दिगोपन अभियान अन्तर्गत दलित बालबालिकाको शिक्षामा पहुँच र दलित बालबालिका र अभिभावकसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम	२८
९) शिक्षा, बाल अधिकार र मर्यादा सम्बन्धी दलित बालबालिकासँग अन्तरक्रिया तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रम	३०
१०) बाल अधिकार सम्बन्धी दलित बाल विद्यालय दिगो शैक्षिक सुधार अन्तरक्रिया कार्यक्रम	३२
११) शैक्षिक सामग्री वितरण कार्यक्रम	३६
१२) अपाङ्गता भएका दलित बालबालिकालाई हवीलचेयर सहयोग	३९
१३) दलित बालबालिकाका लागि निःशुल्क ट्युसन कक्षा कार्यक्रम	४१

१४) अपाङ्गता भएका दलित बालबालिकालाई शैक्षिक सामग्री र न्यानो कपडा वितरण कार्यक्रम	४३
१५) दलित समुदायको हकअधिकारका लागि दबाव समूह बनाउने	४५
१६) श्री गाथी भगवती आधारभूत विद्यालयका बालबालिकालाई जाडोको न्यानो कपडा वितरण कार्यक्रम	४८
१७) दलित अधिकारका लागि दबाव समूह गठन गर्न दलित मुद्दामा छलफल गर्न सदस्य गर्न कार्यक्रम	५१
१८) दलित बालबालिकालाई शैक्षिक सामग्री वितरण कार्यक्रम	५४
१९) दलितका अन्य मुद्दाहरूमा छलफल गर्न दबाव समूह गठन गर्ने र बैठकहरू सञ्चालन	५६
२०) दलित अधिकारका लागि दलित दबाव समूहको गठन	६०
२१) दबाव समूह गठन र छलफल बैठक कार्यक्रम	६३
२२) दलित समुदायको सशक्तिकरणका लागि अन्तरक्रिया कार्यक्रम	६६
२३) सामाजिक रूपान्तरणका लागि दलित समुदाय सशक्तिकरण कार्यक्रम	६९
२४) परिवर्तनको लागि महिला जागरूकता र सशक्तिकरण सञ्चालन कार्यक्रम	७२
२५) दलित नेताका लागि सरकारी योजना र दलित अधिकारका लागि १ दिने क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम	७५
२६) शान्तिका लागि दलित नेपाल फाउण्डेशन र महिला संरक्षण केन्द्रसँग छलफल कार्यक्रम	७८
भाग-३	८१
चुनौतीहरू र सिकेका पाठहरू	८१

पिस फोर दलितस फाउन्डेसन यो सखुवा प्रसौनी गाउँपालिका-५, पर्सा जिल्लामा दलित युवा जमातले स्थापना गरेको दलित संस्था हो। पर्सा जिल्लाको जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा दर्ता नम्बर २२१७ हो । सम्बद्धता नम्बर ५१९१३ मा समाज कल्याण परिषद्सँग सम्बद्ध ।

पिस फोर दलित फाउन्डेसन नेपाल दलित समुदायको सशक्तीकरणका लागि काम गर्ने पहिलो अनुदान दिने संस्था हो। पिस फोर दलित फाउन्डेसनले जातीय भेदभाव र अत्याचार उन्मूलन गर्ने लक्ष्यसहित सामाजिक परिवर्तन र दलितको अधिकारको रक्षा गर्न काम गर्ने व्यक्तिहरू, समुदायमा आधारित संस्थाहरू र नेटवर्कहरूलाई समर्थन गर्दछ। यो सबैको लागि समानता र समान अधिकार सुनिश्चित गर्न हो।

पिस फोर दलित फाउन्डेसनले दलित आन्दोलनलाई बलियो बनाउन र आन्दोलनका लागि भावी नेताहरूको पालनपोषण गर्न साना अनुदान र फेलोशिपहरू प्रदान गर्दछ। पिस फोर दलित फाउन्डेसनले विश्वको

सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण मूल्य समानतालाई पछ्याउँछ र जातीय भेदभावको अन्याय अन्त्य गर्न काम गर्दछ। त्यसो गरेर, फाउन्डेसनले सम्पूर्ण मानवजातिको लागि काम गर्दछ। सामाजिक रुपान्तरणका लागि दिनरात काम गरिरहेका छौं । हालसम्म १ हजार घरधुरीलाई राहत सामग्री उपलब्ध गराईसकेका छौं । हामीले दलित बालबालिकाको शिक्षामा पहुँच र विद्यालयको दिगोपनका लागि गाउँ-गाउँमा अभियान चलाएका छौं । जाडोमा न्यानो कपडा, विद्यालय मर्मतसम्भार, बालबालिकाका लागि कपी र कलम भोला, बिरामी र दलित अधिकारका लागि दलित दबाव समूह बनाएर काम गरिरहेका छौं । उद्देश्य: शिक्षा, समानता र सशक्तीकरण दृष्टिकोण जातीय, वर्ग र लैङ्गिक भेदभावमुक्त समतामूलक समाजको स्थापना गर्ने मिशन एड्म नेपालको मिशन भनेको दलितहरूलाई मानव अधिकार, लोकतन्त्र, दिगो स्थापना गर्न सशक्त र संवेदनशील बनाउँदै राज्यको शासन व्यवस्थाको मूलधारमा ल्याउनु हो। शान्ति र समतामूलक समाज। पिस फोर दलित फाउन्डेसन नेपालको लक्ष्य दलितहरू विरुद्ध जातीय र लैङ्गिक भेदभाव हटाउन र

तिनीहरूलाई सामाजिक, आर्थिक, राजनीतिक र शैक्षिक रूपमा सशक्त बनाउनु हो। शिक्षा पहुँच अभियानको उद्देश्य, विकास र महिला नेतृत्वका लागि दलित कला र संस्कृतिलाई सशक्त बनाउने।

दलित महिलालाई विशेष ध्यान दिएर छुवाछुत, सामाजिक भेदभाव र जातीय अत्याचार उन्मूलन गर्ने । जीविकोपार्जनका लागि सहयोग प्रदान गर्नुहोस् - असंगठित क्षेत्रका मजदुरहरूको लागि न्यूनतम ज्याला, शिक्षा, स्वास्थ्य, आवास र बीमा। जमिन, जलस्रोत, गाउँ, वन र उत्पादनका अन्य साधनमाथिको अधिकार। सार्वजनिक समझ र अनुकूल जनमत सिर्जना गर्नुहोस्

पिस फोर दलितस फाउन्डेसन नेपालको :

दृष्टि

जातीय, वर्गीय र लैङ्गिक विभेदमुक्त समतामूलक समाजको स्थापना गर्ने

मिशन

पिस फोर दलितस फाउन्डेसन नेपालको लक्ष्य भनेको दलितहरूलाई मानवअधिकार, लोकतन्त्र, दिगो शान्ति र समतामूलक समाज स्थापना गर्न सशक्त र संवेदनशील बनाउँदै राज्यको शासन व्यवस्थाको मूलधारमा ल्याउनु हो।

लक्ष्य

पिस फोर दलितस फाउन्डेसन नेपालको उद्देश्य दलितहरू विरुद्ध जातीय र लैङ्गिक भेदभाव हटाउन र तिनीहरूलाई सामाजिक, आर्थिक, राजनीतिक र शैक्षिक रूपमा सशक्त बनाउनु हो।

लक्ष्य : शिक्षित, समानता र सशक्तिकरण

उद्देश्य

- सामुदायिक विकासका लागि विभिन्न कार्यक्रम मार्फत दलित समुदायलाई आत्मनिर्भर र आत्मनिर्भर बनाउने ।
- जनसंख्या नियन्त्रण, वन वातावरण संरक्षण, संरक्षित खानेपानी र स्वास्थ्य तथा सरसफाई सम्बन्धी काम गर्ने ।
- व्यावसायिक सीप अभिवृद्धि गरी दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्ने
- अनौपचारिक शिक्षा कार्यक्रम मार्फत निरक्षरता उन्मूलन गर्ने
- महिला सचेतना, लैङ्गिक समानता र साक्षरता जस्ता कार्यक्रमहरू मार्फत महिला सशक्तिकरण गर्न
- वित्तीय संस्थाहरू मार्फत लक्षित वर्गहरूलाई सहूलियत दरमा ऋण उपलब्ध गराउने

- प्रजनन स्वास्थ्य, पोषण, स्वास्थ्य, खानेपानी र सरसफाइ सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने
- कृषि सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने
- मानव बालविवाह न्यूनीकरण विरुद्धको अभियान
- शिक्षा पहुँच अभियान, विकास र महिला नेतृत्वका लागि दलित कला संस्कृतिको सशक्तिकरण।
- दलित महिलालाई विशेष ध्यान दिएर छुवाछुत, सामाजिक भेदभाव र जातीय अत्याचार उन्मूलन गर्ने ।
- जीविकोपार्जनका लागि सहयोग प्रदान गर्नुहोस् - असंगठित क्षेत्रका मजदुरहरूको लागि न्यूनतम ज्याला, शिक्षा, स्वास्थ्य, आवास र बीमा।
- जमिन, जलस्रोत, गाउँ, वन र उत्पादनका अन्य साधनमाथिको अधिकार।
- सार्वजनिक समझ र अनुकूल जनमत सिर्जना गर्नु

संगठनको मूल मूल्य:

- लोकतान्त्रिक अभ्यास
- जवाफदेहिता

- इमानदारी
- निष्पक्षता
- पारदर्शिता

संगठनको विषयगत र क्रस-कटिंग हस्तक्षेप:

- विषयगत हस्तक्षेप
- सचेतना र वकालत
- जीविकोपार्जन प्रवर्द्धन
- गुणस्तरीय शिक्षा
- जातमा आधारित भेदभाव अन्त्य गर्नु

बि. क्रस-कटिंग हस्तक्षेपहरू:

- लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण मुख्य प्रवाह
- वातावरणीय दिगोपन र जलवायु परिवर्तन ग्रहण
- द्वन्द संवेदनशीलता

लक्षित समूहहरू:

- मधेसी दलित
- महिलाहरु
- उत्पीडित र विपन्न समुदाय
- जबरजस्ती र प्रवासी श्रमिकहरू
- किशोरावस्था र बच्चाहरु
- प्रमुख सरोकारवालाहरु:

- नागरिक समाज संगठन र मानव अधिकार संगठन
- सरकारी कार्यालयहरू
- राजनीतिक दलहरू

- गाउँपालिका/नगरपालिकाको कार्यालय,
- मुद्दाहरूमा आधारित आन्दोलन र समुदायमा आधारित संस्थाहरू

गाउँपालिका/नगरपालिका/जिल्ला समन्वय समिति र स्थानीय निर्वाचित प्रतिनिधिहरू

- प्रदेश र प्रदेश सभा सदस्य
- राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय दातृ संगठन संस्था हरू

प्रमुख दाता र साभेदारहरू:

- ❖ सखुवा प्रसौनी गाउँपालिका नेपाल
- ❖ यू आर आइ
- ❖ स्माइल फोर मिलियन संस्था
  - सहयोग र साभेदारी:
  - सुशासन महासंघ,
  - नेपाल बार एसोसिएसन,
  - जिल्ला समन्वय समिति(DCC),
  - जिल्ला शिक्षा कार्यालय (DEO),
  - गैरसरकारी संस्था महासंघ,

दलितको संक्षिप्त परिचय

दलितहरू, जसलाई अनुसूचित जाति पनि भनिन्छ, दक्षिण एसियामा नेपाल, भारत, पाकिस्तान र बंगलादेश जस्ता राष्ट्रहरू समेटिएको उत्पीडित समुदाय हो। “दलित” शब्दले परम्परागत हिन्दू जाति व्यवस्थाको तल्लो तहमा रहेका दलित र उत्पीडित व्यक्तिहरूलाई जनाउँछ।

ऐतिहासिक रूपमा, दलितहरूले उनीहरूको जातका कारण गहिरो सामाजिक भेदभाव र बहिष्कार सहेका छन्, जुन जन्मदेखि नै पूर्वनिर्धारित हुन्छ। उनीहरू विभिन्न प्रकारका छुवाछुत, वञ्चितता र असमान व्यवहारको शिकार भएका छन्। यो भेदभावले सामाजिक अन्तरक्रिया, शिक्षा, रोजगारीका अवसरहरू, स्रोतसाधनमा पहुँच र राजनीतिक तथा प्रशासनिक पदहरूमा प्रतिनिधित्व लगायतका उनीहरूको जीवनका लगभग हरेक पक्षलाई व्याप्त पारेको छ।

दलित समुदायमा विभिन्न जातजाति र पेसाका व्यक्तिहरू हुन्छन्। तिनीहरू प्रायः परम्परागत रूपमा सामान्य मानिने कार्यहरूमा संलग्न हुन्छन्, जस्तै म्यानुअल स्क्र्याभेन्जिङ, छालाको काम, सरसफाइ, र अन्य श्रम-गहन कामहरू। तिनीहरूको काम र जातसँग सम्बन्धित कलंकले सामाजिक विभाजन र सामाजिक गतिशीलताको लागि सीमित सम्भावनाहरूको परिणाम हो।

पछिल्लो समय दलित अधिकारका लागि चेतना र आन्दोलन बढ्दै गएको छ। दलित समुदायले नागरिक समाजका संघसंस्था, कार्यकर्ता र सहयोगीहरूको सहयोगमा जातीय विभेदलाई चुनौती र उन्मूलन गर्न पहल गरिरहेको छ। यी प्रयासहरूले समान अधिकार, सामाजिक न्याय र शिक्षामा पहुँच, भूमि अधिकार, रोजगारीका अवसरहरू र राजनीतिक प्रतिनिधित्वको वकालत गर्दछन्।

दक्षिण एसियाली देशका सरकारहरूले दलित समुदायका सरोकारहरूलाई कानून, सकारात्मक कार्य नीति र सचेतना अभियानहरूमार्फत सम्बोधन गर्न पहल गरेका छन्। यी प्रयासहरूले भेदभाव हटाउने र दलितहरूको सामाजिक समावेशीकरण र उत्थान सुनिश्चित गर्ने लक्ष्य राखेका छन्।

प्रगति हासिल भए पनि दलितको पूर्ण समानता र सामाजिक न्यायको यात्रा जारी छ। गहिरो अन्तर्निहित सामाजिक पूर्वाग्रहहरू हटाउन, भेदभावपूर्ण अभ्यासहरूलाई चुनौती दिने र थप समावेशी समाजको विकास गर्न सबै सरोकारवालाहरूबाट एकजुट प्रयासहरू आवश्यक छन्। जात वा पृष्ठभूमि जस्तोसुकै भए पनि प्रत्येक व्यक्तिको अधिकार र मर्यादाको सम्मान गर्ने समाजको निर्माण अभि न्यायपूर्ण र समतामूलक भविष्यतर्फको अपरिहार्य कदम हो।

नेपालमा दलितको अवस्था

नेपालमा, दलितहरूले महत्वपूर्ण सामाजिक, आर्थिक र राजनीतिक चुनौतीहरूको सामना गरिरहन्छन्। जातीय भेदभावलाई सम्बोधन गर्न सरकार र नागरिक समाजको प्रयासका बावजूद पनि पर्याप्त असमानता कायमै छ, र समान अधिकार र सामाजिक समावेशीकरणका लागि संघर्ष जारी छ।

नेपालमा दलितहरूले सामना गर्नुपर्ने प्राथमिक समस्याहरूमध्ये शिक्षा, स्वास्थ्य सेवा र सरसफाइलगायतका आधारभूत सेवाहरूमा पहुँच छ। उनीहरूले बारम्बार अवरोधहरू सामना गर्छन् जसले उनीहरूलाई यी सेवाहरूको पूर्ण उपयोगमा बाधा पुर्याउँछ, सामाजिक-आर्थिक विकासका लागि उनीहरूको अवसरहरू सीमित गर्दछ।

आर्थिक रूपमा, दलितहरूले प्रायः भूमि, आर्थिक अवसरहरू, र ऋण सुविधाहरूमा प्रतिबन्धित पहुँचको सामना गर्छन्। यो आर्थिक असन्तुलनले गरिबीलाई निरन्तरता दिन्छ, र उनीहरूको जीवन अवस्था र जीविकोपार्जन बढाउने क्षमतामा बाधा पुर्याउँछ।

राजनीतिक रूपमा, दलितहरूलाई निर्णय गर्ने भूमिका र राजनीतिक संस्थाहरूमा कम प्रतिनिधित्व गरिन्छ। उनीहरूको प्रतिनिधित्व

सुनिश्चित गर्नका लागि आरक्षण नीति लागू गरिएको भएतापनि शासनका सबै तहमा दलितहरूको सहभागिता वृद्धि र सार्थक समावेशी आवश्यकता छ।

दलितहरूले पनि सामाजिक भेदभाव र पूर्वाग्रहको सामना गर्छन्, छुवाछुत र जातीय हिंसाका उदाहरणहरू अझै पनि केही क्षेत्रमा व्याप्त छन्। यो भेदभावले उनीहरूको सामाजिक गतिशीलता, सार्वजनिक स्थानहरूमा पहुँच, र जातहरू बीचको अन्तरक्रियालाई असर गर्छ।

यसबाहेक, दलितहरूको अधिकारको रक्षा गर्ने उद्देश्यले बनेका कानून र नीतिहरूको कार्यान्वयन र कार्यान्वयन चुनौतीपूर्ण छ। नेपालमा दलितहरूको अधिकारको प्रवर्द्धन र संरक्षण गर्न निरन्तर वकालत, चेतना र क्षमता अभिवृद्धि प्रयास आवश्यक छ।

कानुनी सुधार, सकारात्मक कार्यनीति र सचेतना अभियान लगायतका दलितहरूले भोग्नुपरेका चुनौतिहरूलाई सम्बोधन गर्नमा प्रगति भएको कुरा स्वीकार गर्न महत्त्वपूर्ण छ। तर, नेपालमा उनीहरूको पूर्ण सामाजिक समावेशीकरण, समान अवसर र जातीय विभेदको उन्मूलन सुनिश्चित गर्न दिगो प्रयास आवश्यक छ।

नेपालमा मधेसी दलितको अवस्था

नेपालमा मधेसी दलित समुदायले सामाजिक, आर्थिक र राजनीतिक असमानतालाई समेटेर विभिन्न चुनौतीहरूको सामना गरिरहेको छ। मधेसी जनसङ्ख्या भित्रको सीमान्तकृत समूहको रूपमा, उनीहरूले आधारभूत सेवा, शिक्षा, स्वास्थ्य सेवा र रोजगारीका अवसरहरूमा उनीहरूको पहुँचमा बाधा पुर्याउने अवरोधहरूको सामना गर्छन्।

सामाजिक भेदभावको सन्दर्भमा, मधेसी दलितहरूले जातका कारण पूर्वाग्रह र बहिष्कारको अनुभव गर्छन्। छुवाछुत र जातीय हिंसाका उदाहरणहरू अझै पनि निश्चित समुदायहरूमा फेला पार्न सकिन्छ, जसले उनीहरूको सामाजिक गतिशीलता र समग्र कल्याणमा गम्भीर असर पार्छ।

आर्थिक रूपमा, मधेसी दलितहरूले प्रायः सामाजिक-आर्थिक विचलन, भूमिमा सीमित पहुँच र असमान रोजगारीका अवसरहरू सामना गर्छन्। यस समुदायमा गरिबी दर उच्च छ, तिनीहरूलाई गरिबीको चक्रबाट मुक्त हुन र आफ्नो जीवनस्तरमा सुधार गर्न गाह्रो छ।

राजनीतिक प्रतिनिधित्व मधेसी दलितहरूले चुनौतीहरूको सामना गर्ने अर्को क्षेत्र हो। प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गर्न आरक्षण

नीतिहरू लागू भए पनि निर्णय प्रक्रियामा सार्थक सहभागिता र समावेशी सबै तहमा सीमित छन्।

मधेसी दलितका समस्या समाधानका लागि सरकार र विभिन्न संघसंस्थाले पहल गरेका छन्। उनीहरूको अधिकार र सामाजिक समावेशीकरणको प्रवर्द्धन गर्नका लागि कानुनी सुधार, सकारात्मक कार्यनीति र सचेतना अभियानहरू शुरु गरिएको छ। यद्यपि, गहिरो जरा गाडिएको भेदभाव हटाउन र मधेसी दलित समुदायका लागि समान अवसरहरू सुनिश्चित गर्न अझै महत्त्वपूर्ण प्रगति आवश्यक छ।

नेपालमा मधेसी दलितहरूका लागि थप समावेशी र समतामूलक समाज निर्माण गर्न सामाजिक न्याय, समान अधिकार र जातीय भेदभाव उन्मूलनका लागि निरन्तर वकालत गर्नु महत्त्वपूर्ण छ।

नेपाल, मधेश प्रदेश र पर्सा जिल्लाको संक्षिप्त परिचय

नेपाल एशियाको एक भूपरिवेष्टित देश हो, पूर्व, दक्षिण र पश्चिममा भारत र उत्तरमा चीनको तिब्बत स्वायत्त क्षेत्रको बीचमा अवस्थित छ। यसको परिदृश्य विशाल हिमालय पर्वत शृङ्खलाले हावी छ। यो देश पूर्व देखि पश्चिम सम्म ५०० माइल र उत्तर देखि दक्षिण ९० देखि १५० माइल फैलिएको छ। यस देशको राजधानी काठमाडौं हो।

देशलाई दक्षिणदेखि उत्तरसम्म तीन मुख्य क्षेत्रमा विभाजन गर्न सकिन्छ। पहिलो, त्यहाँ तराई छ, भारतीय सीमा नजिकैको तराईको उर्वर भूमि। त्यसपछि पहाडी क्षेत्र र अन्तमा नेपालको करिब ७५ प्रतिशत भूभाग ओगटेका अग्ला हिमालहरू छन्।

संघीय संरचना अपनाएपछि, नेपाल अहिले सात प्रदेश र ७७ जिल्लामा बाँडिएको छ। यी मध्ये एक प्रदेश मधेश हो, जसको दक्षिण र पश्चिममा भारत, उत्तरमा बागमती प्रदेश र पूर्वमा कोशी प्रदेश छ। ९,६६१ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफल ओगटेको मधेश प्रदेशमा ७३ नगरपालिका र ५९ गाउँपालिका रहेका छन्, जसले देशको कुल भूभागको ६.५ प्रतिशत ओगटेको छ। क्षेत्रफलको हिसाबले

सबैभन्दा सानो प्रान्त भए पनि, २०२१ को नेपालको जनगणना अनुसार ६,१२६,२८८ जनसङ्ख्या भएको यो सबैभन्दा सघन जनसंख्या भएको छ।

पछिल्ला दशकहरूमा केही प्रगति भए पनि मधेश प्रदेशले विकासका चुनौतीहरू सामना गरिरहेको छ। यसको जनसंख्याको एक महत्वपूर्ण भाग गरिबी रेखा मुनि बसोबास गर्दछ, प्रति व्यक्ति आय US \$ १०७२, जुन विशेष गरी राष्ट्रिय औसत भन्दा कम हो। साक्षरता दर ६३.५% (पुरुषहरूको लागि ७२.५% र महिलाहरूको लागि ५४.७%) मा रहेको छ, जसले सुधारिएको शिक्षा पहुँच र गुणस्तरको आवश्यकतालाई झल्काउँछ। प्रान्तको मानव विकास सूचकांक (HDI) ०.५१९ रहेको छ, जसले पर्याप्त वृद्धिको लागि ठाउँ रहेको जनाउँछ।^१ मधेश प्रदेशको औसत आयु ७१.८ वर्ष रहेको छ।^२

^१ स्रोत: madhesh.gov.np

^२ स्रोत: स्वास्थ्य सेवा विभाग

थप रूपमा, कुल जनसंख्याको ५.६% सुरक्षित पानीमा पहुँच छैन, र केवल ३५.८% घरपरिवारमा उचित शौचालय सुविधा छ ।³

जातीय हिसाबले, मधेश विभिन्न समूहहरूको घर हो, जसमा यादव (१५.२%), मुस्लिम (१३%), तेली (५.३%), थारु (४.९%), कुशवारा (४.५%), राम (४.४%), धानुक (३.६%) समावेश छन्), कुर्मी (३%), मुसहर (२.९%), र पासवान (२.९%) । मैथली सबैभन्दा बढी बोलिने भाषा हो, जसको ४१.७% जनसंख्याले प्रयोग गर्छ। अधिकांश बासिन्दाहरू हिन्दू धर्म (८४.२%), बौद्ध धर्म (२.२%) को पछि लागेका छन्। यस प्रदेशले नेपालको जीडीपीमा ६.९ बिलियन अमेरिकी डलरको महत्वपूर्ण योगदान दिन्छ।⁴

मधेस प्रान्तमा जानकी मन्दिर र कोशी ब्यारेज लगायत धेरै उल्लेखनीय पर्यटकीय स्थलहरू छन्, जसले यस क्षेत्रमा पर्यटकहरूलाई आकर्षित गर्दछ। जानकी मन्दिर, जसलाई जनकपुर मन्दिर पनि भनिन्छ, नेपालको मधेस प्रान्तको सहर जनकपुरमा अवस्थित एक महत्वपूर्ण धार्मिक र सांस्कृतिक स्थल हो। नेपालको मधेश प्रदेशमा रहेको जानकी मन्दिर धार्मिक, सांस्कृतिक, आर्थिक र ऐतिहासिक महत्वको छ । यसले पर्यटकलाई

आकर्षित गर्न, सांस्कृतिक सम्पदाको संरक्षण गर्न, स्थानीय अर्थतन्त्रको प्रवर्द्धन गर्न र जनताबीच एकता कायम गर्न महत्वपूर्ण भूमिका खेल्छ। गेटवे अफ नेपाल (वीरगन्ज बोर्डर), घडियारवा पोखरी र ब्रिगन्जमा गहवामाई मन्दिर जस्ता घुम्नलायक ठाउँहरू छन्। पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज (पर्सा), वात मन्दिर (पर्सा), बरहवा ताल (रौतहट), जनकपुर रेलवे (जनकपुर), कोशी टप्पु (सुनसरी/सप्तरी) मधेश प्रदेशमा पर्ने महत्वपूर्ण पर्यटकीय स्थानहरू हुन् ।

नेपालको मधेस प्रान्तमा अवस्थित पर्सा जिल्ला एक महत्वपूर्ण दलित समुदायको घर हो। अछूत भनेर चिनिने दलित समुदायले पर्सा जिल्ला भित्र अनौठो चुनौती र अनुभवको सामना गर्नुपरेको छ।

पर्सा जिल्लामा दलित समुदाय मुख्यतया कृषि कार्यमा संलग्न छन्, जसले जिल्लाको अर्थतन्त्रमा योगदान पुर्याइरहेको छ। यद्यपि, तिनीहरू प्रायः अन्य समुदायहरूको तुलनामा भूमि, ऋण र स्रोतहरूमा पहुँचको सन्दर्भमा असमानताहरूको सामना गर्छन्। यो आर्थिक असन्तुलनले दलित समुदायको समग्र सामाजिक-आर्थिक विकासमा बाधा पुर्याएको छ ।

पर्सा जिल्लाको दलित समुदायका लागि शिक्षा अर्को महत्वपूर्ण पक्ष हो। सबैका

³ राष्ट्रिय तथ्यांक विभाग

⁴ एजन

लागि शिक्षा प्रवर्द्धन गर्ने प्रयास गरिए पनि दलित बालबालिकाले प्रायः आर्थिक अवरोध, सामाजिक भेदभाव र गुणस्तरीय शिक्षामा सीमित पहुँच जस्ता अवरोधहरू सामना गर्छन्। यी कठिनाइहरूले गरिबीको चक्रलाई निरन्तरता दिन सक्छ, र माथिल्लो गतिशीलताको लागि तिनीहरूको अवसरहरू सीमित गर्न सक्छ।

पर्सामा पनि दलित समुदायले सामाजिक विभेद र जातीय पूर्वाग्रहको सामना गर्नुपरेको छ। जातीय भेदभावलाई सम्बोधन गर्नका लागि कानुनी प्रयासहरू भएता पनि यो प्रचलन विभिन्न रूपहरूमा जारी छ। दलितहरूले प्रायः सामाजिक बहिष्करण, सार्वजनिक स्थानहरूमा सीमित पहुँच, र रोजगारीका अवसरहरूमा भेदभाव, सामाजिक र आर्थिक असमानतालाई निरन्तरता दिने अनुभव गर्छन्।

यी चुनौतिहरूलाई सम्बोधन गर्न र पर्सा जिल्लाका दलित समुदायको उत्थानका लागि स्थानीय संघसंस्था, गैरसरकारी संस्था र सरकारबाट पहल भइरहेको छ। पहलहरूमा जागरूकता अभियानहरू, सीप विकास कार्यक्रमहरू, छात्रवृत्तिहरू, र समान अधिकार र अवसरहरूको लागि वकालत समावेश छन्।

थप रूपमा, दलित समुदाय भित्रका विभिन्न सांस्कृतिक र सामाजिक संस्थाहरूले दलित सांस्कृतिक सम्पदाको संरक्षण, सामाजिक एकता प्रवर्द्धन र समुदायका सदस्यहरूलाई सशक्तिकरण गर्न काम गर्दछन्। यी संस्थाहरूले दलित समुदायको उन्नतिलाई समर्थन गर्न र गर्व र पहिचानको भावना जगाउन महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्छन्।

पर्सा जिल्लामा दलित समुदायले भोगेका संघर्षलाई चिन्न जरुरी छ। दलित समुदायका लागि समान अवसर, शिक्षामा पहुँच, भूमि अधिकार र सामाजिक एकीकरणको प्रवर्द्धन गर्ने प्रयास जारी राख्नुपर्छ। यी चुनौतिहरूलाई सम्बोधन गरी समावेशी विकासलाई अंगालेर पर्सा जिल्लाले आफ्ना सबै बासिन्दाहरूका लागि अभूत समतामूलक र समानुपातिक समाज निर्माण गर्न काम गर्न सक्छ।

परियोजना अनुसार उपलब्धी

१) राहत वितरण कार्यक्रम

- परियोजनाको नाम: “खाद्यान्न तथा राहत वितरण कार्यक्रम”
- कार्य क्षेत्र: पर्सा जिल्ला
- कार्यक्रमको अवधि: १ दिन
- दातृ संगठन संस्था :चेन्ज एक्शन नेपाल
- लाभान्वित जनसंख्या: ३० घरपरिवार
- कार्यक्रमका उद्देश्यहरू:

- कोभिडबाट प्रभावित दलित तथा गरिब जनतालाई खाद्य सामग्री वितरण गर्ने
- खाद्य असुरक्षा कम गर्ने
- प्रमुख गतिविधिहरू:
  - कोभिड प्रभावित र गरिब मानिसहरूको लागि कल गर्दै
  - कोभिड विरुद्ध कसरी लड्ने र आफ्नो परिवारलाई कोभिडबाट कसरी जोगाउने भन्ने बारे सचेतनामूलक भाषण
  - ३० केजी चामल, १ केजी दाल, १ लिटर खाने तेल, १ केजी नुन वितरण
- प्रमुख उपलब्धिहरू:
  - लाभार्थीहरूले कोभिड विरुद्ध लड्न र आफू र आफ्नो परिवारलाई कोभिडबाट जोगाउन विचार र समर्थन पाए।
  - लाभग्राहीले आफ्नो जीविकोपार्जनका लागि खाद्यान्न पाएका छन्।
- सारांश:
  - कार्यक्रमले कोभिड विरुद्धको रोकथामको सन्दर्भमा सहभागीहरूमा ठूलो प्रभाव छोड्यो। सहभागीहरूलाई कोभिड सम्बन्धी स्वास्थ्य जोखिमहरू विरुद्ध रोकथाम र सुरक्षा बारे सचेत गराइएको थियो। कार्यक्रमले मानवता विरुद्धको सबैभन्दा ठूलो खतराको रूपमा रहेको महामारीबाट मानिसलाई बचाउन मद्दत गर्यो। अर्कोतर्फ, कार्यक्रमले शून्य भोकमरी, सुस्वास्थ्य कल्याण र असमानता घटाउने दिगो विकास लक्ष्यहरू हासिल गर्न सकारात्मक प्रभाव पारेको छ।

२) दलित बालबालिकासँग शिक्षा सम्बन्धि अन्तरक्रिया कार्यक्रम

➤ परियोजनाको नाम: “शिक्षा मार्फत दलित बालबालिकालाई सशक्तिकरण: अन्तरक्रिया कार्यक्रम”

➤ कार्य क्षेत्र: पर्सा जिल्ला

➤ कार्यक्रमको अवधि: १ दिन

➤ दातृ संगठन संस्था : सि सि बि एन नेपाल

➤ लाभान्वित जनसंख्या: ८० (छात्र: ३०)

(छात्रा : ५०)

➤ कार्यक्रमको उद्देश्य:

- दलित बालबालिकाहरूलाई शिक्षा, यसको महत्व, उनीहरूले सामना गर्न सक्ने चुनौतीहरू र ती चुनौतीहरूलाई पार गर्ने तरिकाहरूबारे रचनात्मक र सशक्त छलफलमा संलग्न गराउन ।
- तिनीहरूलाई शिक्षा पढ्याउन प्रेरित र उत्प्रेरित गर्न र तिनीहरूलाई मार्गदर्शन र समर्थन प्रदान गर्नु।

➤ प्रमुख गतिविधिहरू:

- आइसब्रेकर: “मेरो सपना, मेरो आशा”
- नाटक/अभिनय : “चुनौतीहरूमाथि विजय”
- अन्तरक्रियात्मक कथा वाचन: “सफलताको यात्रा”
- समूह छलफल: “शिक्षा र समानता”
- पोस्टर बनाउने: “मेरो शिक्षा, मेरो आवाज”
- अतिथि वक्ता सत्र: “प्रेरणादायी कथाहरू”
- मंथन सत्र: “ब्रेकिंग स्टेरियोटाइपहरू”
- मार्गदर्शन परामर्श: “भविष्यका मार्गहरू”
- सांस्कृतिक आदानप्रदान: “साभेदारी परम्परा”

- पत्र लेखन: “मेरो भविष्य स्वयम”
- आत्म-प्रतिबिम्ब र साभेदारी: “मैले आज के सिकें”
- समापन टिप्पणी र सहभागिताको प्रमाणपत्र

➤ प्रमुख उपलब्धिहरु:

- शिक्षाको लागि बढ्दो चेतना र प्रेरणा।
- छात्रवृत्ति र सहयोग मार्फत शिक्षामा पहुँच सुधारिएको छ।
- अतिरिक्त क्रियाकलाप र कार्यशालाहरू मार्फत सिक्ने अवसरहरू बढ्यो।
- बालबालिका र अभिभावक दुवैको लागि क्षमता निर्माण र सशक्तिकरण।
- सामूहिक सहयोगको लागि सामुदायिक संलग्नता र नेटवर्किङ।
- सुधारिएको शैक्षिक प्रदर्शनको साथ सकारात्मक शैक्षिक उपलब्धिहरू।
- समान शैक्षिक अवसर र नीतिगत पहलहरूको लागि वकालत।

➤ सारांश:

- अन्तरक्रिया कार्यक्रमले दलित बालबालिकाको शिक्षामा गहिरो प्रभाव पारेको थियो । यसले महत्वपूर्ण रूपमा शिक्षाको महत्वको बारेमा चेतना जगाएको छ र उनीहरूलाई राम्रो भविष्यको लागि प्रयास गर्न उत्प्रेरित गरेको छ । कार्यक्रमले गुणस्तरीय शिक्षामा पहुँच, छात्रवृत्ति र आवश्यक सामग्री उपलब्ध गराउन सफल भयो । थप रूपमा, यसले सामुदायिक संलग्नता र समर्थनको भावनालाई बढावा दिँदै बालबालिका र अभिभावक दुवैलाई सशक्त बनायो । दलित बालबालिकाका लागि थप समावेशी र समतामूलक शिक्षा प्रणालीको दिशामा सकारात्मक कदमको रूपमा, शैक्षिक खाडलहरू कम गर्न र समान अवसरहरूको वकालत गर्न पहलले महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको छ ।

३) दलित बालबालिकालाई मास्क वितरण कार्यक्रम

➤ परियोजनाको नाम: “कोभेड केयर: मास्कड दलित भविष्य”

➤ कार्य क्षेत्र: पर्सा जिल्ला

➤ कार्यक्रमको अवधि: १ दिन

➤ दातृ संगठन संस्था : पिस फोर दलितस फाउन्डेसन
नेपाल

➤ लाभान्वित जनसंख्या: १००० बालबालिका

➤ कार्यक्रमको उद्देश्य:

- दलित बालबालिकालाई मास्कको उचित प्रयोग र यसको महत्व बारे सिकाउने ।
- दलित बालबालिकाका लागि मास्कको प्रयोगसँग जोडिएको सरसफाइ अभ्यासहरू प्रवर्द्धन गर्ने।
- सही कोभेड-१९ जानकारी संग दलित बालबालिकालाई सशक्त बनाउने।
- दिगो वितरण प्रणाली मार्फत मास्कको दीर्घकालीन उपलब्धता सुनिश्चित गर्न र दलित बालबालिकाको हितका लागि सम्बन्धित सरोकारवालाहरूसँग सहकार्य गर्ने।

➤ प्रमुख गतिविधिहरू:

■ शैक्षिक गतिविधिहरू:

- उचित मास्क प्रयोग र यसको महत्त्व व्याख्या गर्न अन्तरक्रियात्मक कार्यशालाहरू सञ्चालन ।
- कोभेड-१९ र यसको फैलावट रोक्न मास्कको महत्त्व बारे जानकारीमूलक सत्रहरू आयोजना ।

■ प्रचारात्मक गतिविधिहरू:

- नियमित मास्क प्रयोग र सरसफाइ अभ्यासहरूलाई प्रोत्साहन गर्ने अभियानहरू लागू।

- मास्कको महत्वलाई उजागर गर्ने शैक्षिक पर्चा र दृश्य सामग्रीहरू वितरण ।
- **सशक्तिकरण गतिविधिहरू:**
  - बालबालिकालाई कोभेड-१९ रोकथामको बारेमा शिक्षित गर्न स्वास्थ्य सेवा पेशेवरहरूसँग सत्रहरू सहज बनाइयो ।
  - दलित बालबालिकामा आत्मविश्वास र वकालत गर्ने सीपहरू निर्माण गर्न नेतृत्व र सशक्तिकरण कार्यशालाहरू आयोजना ।
- **दिगो मास्क वितरण:**
  - निरन्तर आपूर्ति सुरक्षित गर्न मास्क निर्माता वा आपूर्तिकर्ताहरूसँग साभेदारी स्थापना ।
  - दलित बालबालिकालाई मास्क सजिलै उपलब्ध हुने सुनिश्चित गर्न दिगो वितरण मोडेलको विकास ।
- **सरोकारवालाहरूसँगको सहकार्य:**
  - सार्वजनिक स्वास्थ्य दिशानिर्देशहरूसँग मास्क वितरण प्रयासहरू पंक्तिबद्ध गर्न स्थानीय स्वास्थ्य अधिकारीहरूसँग साभेदारी।
  - मास्क वितरण र शिक्षालाई उनीहरूको गतिविधिहरूमा एकीकृत गर्न स्थानीय विद्यालय र सामुदायिक केन्द्रहरूसँग सहकार्य।

➤ **प्रमुख उपलब्धिहरू:**

- **शैक्षिक गतिविधिहरू**
  - दलित बालबालिकामा मास्कको उचित प्रयोगको बारेमा सचेतना र बुझाइमा वृद्धि।
  - कोभेड-१९ को बारे मा परिष्कृत ज्ञान र यसको फैलावट रोकन मास्कको भूमिका।

■ **प्रचारात्मक गतिविधिहरू:**

- दलित बालबालिकाहरूमा मास्क लगाउने र सरसफाइ अभ्यासहरूमा सुधार गरिएको।
- दलित समुदाय भित्र मास्क को महत्व को बारे मा जनचेतना वृद्धि।

■ **सशक्तिकरण गतिविधिहरू:**

- सशक्तिकरण कार्यशालाहरू मार्फत दलित बालबालिकाहरूमा आत्म-विश्वास र संचार कौशल बढाउनुहोस्।
- दलित बालबालिकाहरूलाई उनीहरूको समुदायमा ऋइख्म-ज्ञढ रोकथाम उपायहरू प्रवर्द्धन गर्न सक्रिय भूमिका खेल प्रेरित।

■ **दिगो मास्क वितरण:**

- दलित बालबालिकाका लागि मास्कको निरन्तर र दिगो आपूर्ति सुनिश्चित गरियो।
- सुरक्षित समुदायमा योगदान गर्दै, मास्कको दीर्घकालीन उपलब्धता हासिल गरियो।

■ **सरोकारवालाहरूसँगको सहकार्य:**

- अधिक प्रभावकारी मास्क वितरण र शिक्षाको लागि स्थानीय स्वास्थ्य अधिकारीहरूसँगको साभेदारीलाई सुदृढ बनाइएको छ।
- कार्यक्रमको पहुँच र प्रभाव बढाउन विद्यालय र सामुदायिक केन्द्रहरू समावेश गर्ने सहयोगी दृष्टिकोणलाई सहज बनाइयो।

➤ **सारांश:**

- कार्यक्रमले दलित बालबालिकालाई मास्कको उचित प्रयोगमा प्रभावकारी रूपमा शिक्षित र सशक्त बनायो। यसले मास्कको स्थिर आपूर्ति सुनिश्चित गर्यो र सामुदायिक सहयोगलाई बढावा दियो। यस पहलले सचेतनालाई उल्लेखनीय रूपमा बढायो र सक्रिय सहभागितालाई प्रोत्साहित गर्यो, अन्ततः कोभिड-१९ विरुद्धको लडाइमा सुरक्षित समुदायलाई बढावा दियो।

४) दलित मुक्ति आधारभूत विद्यालयमा १०१ दलित बालबालिकालाई जाडो कपडा वितरण

- परियोजनाको नाम: “१०१ को लागि न्यानोपन: दलित मुक्ति आधारभूत विद्यालयमा न्यानो पोशाक वितरण”
- कार्य क्षेत्र: पर्सा जिल्ला
- कार्यक्रमको अवधि: जाडो महिनामा ४ महिना भन्दा बढी समय सन्चालन
- दातृ संगठन संस्था : पिस फोर दलितस फाउन्डेसन नेपाल
- लाभान्वित जनसंख्या: १०१ (छात्र: ५०)
(छात्रा : ५१)
- कार्यक्रमको उद्देश्य:

- १०१ दलित बालबालिकालाई उपयुक्त जाडो लुगा उपलब्ध गराउने ।
- चिसो सम्बन्धी रोग र स्वास्थ्य समस्याहरूको जोखिम कम गर्ने।
- जाडो लुगाहरूमा पहुँच सुनिश्चित गरी सामाजिक-आर्थिक असमानताहरूलाई सम्बोधन गर्ने।
- जाडोको समयमा उपस्थिति र शैक्षिक फोकस बढाउना।
- गुणस्तरीय जाडोका लुगाहरू उपलब्ध गराएर मर्यादा र आत्मसम्मान कायम राख्ना।
- दलित समुदायसँग सकारात्मक सम्बन्ध निर्माण गर्ने ।

➤ प्रमुख गतिविधिहरू:

- प्रत्येक १०१ दलित बालबालिकालाई कोट, ज्याकेट, स्वेटर र कम्बल जस्ता हिउँदे लुगाहरू खरिद गरी वितरण ।

- जाडो मौसममा उचित कपडा, पोषण, र सरसफाइमा जोड दिँदै जाडो स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यशाला र सत्रहरू सञ्चालन ।
- स्थानीय कपडा बिक्रेता वा निर्माताहरूसँग छुटहरू सुरक्षित गर्न र सबै बालबालिकाका लागि जाडो कपडाको उपलब्धता र पहुँच सुनिश्चित गर्न सहकार्य।
- जाडो महिनाहरूमा उपस्थिति रेकर्डहरू निगरानी र निरन्तर उपस्थिति र अध्ययनहरूमा ध्यान केन्द्रित गर्न शैक्षिक मान्यता जस्ता प्रोत्साहनहरू प्रदान ।
- दलित समुदाय भित्रका प्रत्येक बालबालिकाको विशिष्टता र मूल्यलाई मनाउँदै जाडो लुगा वितरण गर्न विशेष कार्यक्रम वा भेला आयोजना ।

➤ प्रमुख उपलब्धिहरू:

- जाडो मौसममा सबै १०१ दलित बालबालिकालाई चिसोबाट पर्याप्त रूपमा सुरक्षित राखिएको, जाडो मौसममा उनीहरूको समग्र स्वास्थ्य र आरामलाई प्रवर्द्धन गर्ने जाडो लुगाको सफल वितरणले सुनिश्चित गर्यो।
- जाडोको स्वास्थ्य र सरसफाइको बारेमा बढेको सचेतनाले दलित बालबालिकाहरूमा चिसो सम्बन्धी रोगहरूका घटनाहरूलाई उल्लेखनीय रूपमा कम गरेको छ, जसले जाडो महिनाहरूमा उनीहरूको स्वास्थ्य सुनिश्चित गरेको छ।
- लुगा बिक्रेताहरूसँगको सहकार्यले समुदायमा रहेका सामाजिक-आर्थिक असमानताहरूलाई सम्बोधन गर्दै, गुणस्तरीय शीतकालीन लुगाहरूमा प्रत्येक बालबालिकाको समान पहुँच भएको सुनिश्चित गर्दै लागत-प्रभावी समाधानहरू प्राप्त भयो।

- प्रोत्साहन-संचालित दृष्टिकोणले विद्यालयको उपस्थितिमा सुधार ल्यायो र शैक्षिक फोकस बढ्यो, जसले शिक्षामा जाडो-सम्बन्धित चुनौतीहरूलाई सम्बोधन गर्ने सकारात्मक प्रभाव देखाउँदै।
- विशेष वितरण कार्यक्रमले अत्यावश्यक शीतकालीन लुगाहरू मात्र उपलब्ध गराएको छैन तर बालबालिकाहरूमा आत्मसम्मान र आत्म-मूल्यको भावना जगायो, सकारात्मक आत्म-छवि र सामुदायिक एकतालाई बढावा दियो।

सारांश:

- १०१ बालबालिकाको लागि न्यानो पहलले दलित बालबालिकाको लागि जाडो लुगाहरू सफलतापूर्वक उपलब्ध गराएको छ, तिनीहरूको कल्याण बढाएको छ। स्वास्थ्य चेतनाले चिसोसँग सम्बन्धित रोगहरू कम गरेको छ। लागत-प्रभावी समाधानहरूले समान पहुँचलाई बढावा दिएको छ। प्रोत्साहनले विद्यालयको उपस्थिति र ध्यानमा सुधार ल्यायो। पहलले समुदाय भित्र मर्यादा र आत्मसम्मान बढायो ।

५) विद्यालय दिगोपन योजना कार्यक्रमको लागि शिक्षाको महत्व र बाल अधिकार सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम

➤ परियोजनाको नाम: “सशक्त: बाल अधिकार र विद्यालय दिगोपन कार्यक्रम”

➤ कार्य क्षेत्र: पर्सा जिल्ला

➤ कार्यक्रमको अवधि: १ वर्ष

➤ दातृ संगठन संस्था : पिस फोर दलितस
फाउन्डेसन नेपाल

➤ लाभान्वित जनसंख्या: ५६० (छात्र: २८०)
(छात्रा :२८०)

➤ कार्यक्रमको उद्देश्य:

- विद्यालय सरोकारवालाहरू बीच बाल अधिकार सम्बन्धी चेतना र बुझाइ बढाउना।
- विद्यालयको दिगोपन योजना र शैक्षिक ढाँचामा बाल अधिकार सिद्धान्तहरूलाई एकीकृत गर्ना।
- समावेशीता, समानता, र विद्यालय समुदाय भित्र विभिन्न पृष्ठभूमिहरूको सम्मानको संस्कृतिलाई बढावा दिना।
- बाल अधिकार शिक्षालाई पाठ्यक्रममा प्रभावकारी रूपमा समावेश गर्न शिक्षकहरूलाई ज्ञान र उपकरणहरू प्रदान गर्ने।
- अभिभावक, अभिभावक र स्थानीय समुदायलाई शैक्षिक वातावरणमा बाल अधिकारको पक्षमा वकालत गर्न र संरक्षण गर्न संलग्न गराउना।
- दिगो प्रगति र प्रभाव सुनिश्चित गर्न विद्यालय भित्र बाल अधिकार पहलहरूको कार्यान्वयनको अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ना।

➤ प्रमुख गतिविधिहरू:

- विद्यालयका कर्मचारीहरूका लागि बालअधिकार र सम्बन्धित कानूनहरूमा कार्यशाला र तालिम सत्रहरू सञ्चालन ।

- विद्यार्थी र कर्मचारीहरूलाई उनीहरूको अधिकार र जिम्मेवारीहरू बारे शिक्षित गर्न विद्यालय भित्र सचेतना अभियानहरू आयोजना ।
- विद्यालयको स्थायित्व योजनामा बाल अधिकारलाई एकीकृत गर्न दिशानिर्देशहरू विकास गर्न शिक्षा विशेषज्ञहरूसँग सहकार्य।
- दिगोपन योजना परिमार्जन गर्न विद्यालय प्रशासनसँग काम , यसले बाल अधिकारका सिद्धान्तहरू र लक्ष्यहरूसँग मिल्दोजुल्दो छ भनी सुनिश्चित ।
- विद्यालय समुदाय भित्र विविधता, सहिष्णुता र समझलाई प्रवर्द्धन गर्ने गतिविधिहरू लागू ।
- विविध पृष्ठभूमिका विद्यार्थीहरू बीच समावेशीता र सम्मानलाई प्रोत्साहित गर्न सहकर्मी समर्थन कार्यक्रमहरू स्थापना ।
- प्रभावकारी बाल अधिकार शिक्षण विधिहरू बारे शिक्षकहरूको लागि प्रशिक्षण कार्यशालाहरू आयोजना ।
- विभिन्न विषयहरूमा बाल अधिकार अवधारणाहरू एकीकृत गर्ने शैक्षिक सामग्रीहरू विकास र वितरण ।
- बाल अधिकारको महत्व र विद्यालयका पहलहरूलाई समर्थन गर्नको लागि उनीहरूको भूमिकाबारे छलफल गर्न सामुदायिक फोरमहरू आयोजना ।
- बालबालिकाको अधिकारमा केन्द्रित हुने विद्यालयका कार्यक्रमहरूमा अभिभावक र समुदायका सदस्यहरूलाई संलग्न गराउन आउटरिच कार्यक्रमहरू सञ्चालन ।
- बाल अधिकार कार्यान्वयनको प्रगति र कागजात परिणामहरूको मूल्याङ्कन गर्न अनुगमन टोली गठन ।

- नियमित मूल्याङ्कनहरू सञ्चालन र पहलहरूको प्रभावकारिता नाप्न र आवश्यक सुधारहरू गर्न विद्यार्थी, अभिभावक र कर्मचारीहरूबाट प्रतिक्रिया माग।

➤ प्रमुख उपलब्धिहरू:

- विद्यालयका कर्मचारीहरूका बीचमा बालअधिकारको बारेमा बढेको सचेतना र बुझाइ, जसले थप सूचित र अधिकार-संवेदनशील विद्यालय वातावरणको नेतृत्व गर्छ।
- विद्यालयको दिगोपन योजनामा बाल अधिकार सिद्धान्तहरूको सफल एकीकरण, सबै दिगोपन पहलहरूमा बाल अधिकारहरू मुख्य विचार हो भन्ने सुनिश्चित गर्दै।
- थप समावेशी र सामंजस्यपूर्ण विद्यालय समुदाय जहाँ विविध पृष्ठभूमिका विद्यार्थीहरूले सम्मान र मूल्यवान महसुस गर्छन्।
- शिक्षकहरू बालअधिकारहरू सिकाउनमा निपुण हुन्छन्, जसले गर्दा विद्यार्थीहरूलाई बालअधिकारको ज्ञान र समझलाई प्रभावकारी रूपमा प्रदान गर्ने पाठ्यक्रम बनाउँछ।
- बाल अधिकारको सम्बन्धमा आमाबाबु र समुदायको बहदो संलग्नता र बुझाइ, यी अधिकारहरूको प्रवर्द्धन र संरक्षण गर्न सहयोगी दृष्टिकोणलाई बढावा दिँदै।
- बाल अधिकार पहलहरूको प्रभावकारितामा डाटा-संचालित अन्तर्दृष्टि, सूचित निर्णय लिने र विद्यालय भित्र बाल अधिकार प्रवर्द्धनमा निरन्तर सुधारलाई सक्षम पार्दै।

➤ सारांश:

- परियोजनाले बालअधिकार सम्बन्धी चेतना अभिवृद्धि गरेको छ। कर्मचारीहरू बीच, दिगोपन योजनामा बाल अधिकारहरू एकीकृत, विद्यालय समुदाय भित्र समावेशीता प्रवर्द्धन, बाल अधिकारमा शिक्षित शिक्षकहरू, संलग्न अभिभावक र समुदाय, र प्रभावकारी पहलहरूको लागि डेटा प्रयोग भएको छ।

६) जीविकोपार्जनका लागि दलित बालबालिकाका परिवारलाई बाखा वितरण

- परियोजनाको नाम: “एक बाखा, एक परिवार: दलित बालबालिकाको जीविकोपार्जनलाई सशक्त बनाउने”
- कार्य क्षेत्र: पर्सा जिल्ला
- कार्यक्रमको अवधि: एक दिनमा वितरण गरियो तर एक वर्षको लागि अनुगमन गरियो
- दातृ संगठन संस्था : पिस फोर दलितस फाउन्डेसन नेपाल
- लाभान्वित जनसंख्या: २० गरीब र दलित परिवार
- कार्यक्रमको उद्देश्य:

- दलित परिवारको आर्थिक स्थायित्व र आर्थिक स्वाधीनता अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले बाखा वितरण गरी जीविकोपार्जनको दिगो स्रोत उपलब्ध गराउने ।
- दलित परिवारहरूलाई बाखा पालन मार्फत थप आय आर्जन गर्न, उनीहरूको दैनिक आवश्यकताहरूलाई समर्थन गर्न र उनीहरूको समग्र आर्थिक समृद्धिमा योगदान गर्न सक्षम बनाउना
- दलित परिवारहरूलाई बाखा पालन, पशुपालन अभ्यास, र दिगो खेती प्रविधिहरूमा तालिम र स्रोतहरू प्रदान गर्न, सफल पशुधन व्यवस्थापनको लागि आवश्यक सीपहरू प्रदान गर्ना
- दलित बालबालिकाको शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य अत्यावश्यक आवश्यकताहरू पूरा गर्नका लागि उनीहरूको परिवारले साधन उपलब्ध गराउने अनुकूल वातावरण सिर्जना गरी उनीहरूको जीवनको समग्र गुणस्तर सुधार गर्ना

- बाखा पालनको साभ्गा अनुभवको माध्यमबाट दलित परिवारहरू बीच समुदायिक र सहकार्यको भावना बढाउने, सामूहिक उन्नतिको लागि पारस्परिक सहयोग र सहयोग प्रवर्द्धन गर्ने।
- दलित समुदायको आर्थिक स्थितिमा सुधार गरी समतामूलक समाजको निर्माण गरी गरिबी र सामाजिक असमानता घटाउने दिशामा काम गर्ने ।

➤ प्रमुख गतिविधिहरू:

- बाखा वितरण कार्यक्रमको लागि योग्य परिवारहरू पहिचान गर्न आवश्यक मूल्याङ्कन र सर्वेक्षणहरू सञ्चालन ।
- पहिचान भएका परिवारहरूका लागि बाखा पालन, हेरचाह र व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम कार्यक्रम आयोजना ।
- प्रत्येक परिवारले दिगो सुरुवातको लागि आवश्यक संख्यामा बाखाहरू प्राप्त गर्ने सुनिश्चित गर्दै दलित परिवारहरूलाई बाखाहरू उपलब्ध गराइयो ।
- बाखा पालनबाट अधिकतम आम्दानी गर्न प्रजनन, स्वास्थ्य सेवा, र बजार सम्बन्धमा मार्गदर्शन प्रदान ।
- पोषण, सरसफाइ र रोग व्यवस्थापन लगायत बाखा पालनका विभिन्न पक्षहरूलाई समेट्ने व्यापक प्रशिक्षण कार्यशालाहरू सञ्चालन।
- सहभागी परिवारहरूलाई बाखा पालन सम्बन्धी शैक्षिक सामग्री र पुस्तिकाहरू वितरण ।
- बालबालिकाको गुणस्तरीय शिक्षामा पहुँच सुनिश्चित गर्न, विद्यालयको शुल्क, आपूर्ति र पोशाकहरू कभर गर्न शैक्षिक सहयोगको लागि कोष स्थापना ।
- सहयोगी परिवारका बालबालिकाको उपस्थिति र शैक्षिक प्रगतिको अनुगमन गर्न स्थानीय विद्यालयहरूसँग सहकार्य ।

➤ प्रमुख उपलब्धिहरू:

- दिगो बाखापालन अभ्यासहरू मार्फत दलित परिवारहरूको लागि आर्थिक स्थायित्व र विविधीकरणमा वृद्धि।
- बाखा पालन सम्बन्धी परिवारहरू बीचको बुझाइ र सीपहरू वृद्धि गर्दै, राम्रो जीविकोपार्जनमा योगदान पुर्याउँछ।
- सफल बाखा पालन र प्रभावकारी बजार सम्बन्धको परिणाम स्वरूप घरायसी आम्दानीमा उल्लेख्य वृद्धि भएको छ।
- बाखा पालनबाट निरन्तर आम्दानी गरेर दलित परिवारमा आर्थिक आत्मनिर्भरता र आत्मनिर्भरतामा सुधार ल्याएको छ।
- बाखापालनमा व्यापक ज्ञान र सीपहरू भएका दलित परिवारहरूलाई सशक्त बनाइएको छ, जसले उनीहरूको पशुपालन र हेरचाह गर्ने क्षमतामा सकारात्मक प्रभाव पार्छ।
- स्वस्थ र उत्पादनशील पशुधन सुनिश्चित गर्दै उपयुक्त बाखा पालन प्रविधिहरू अभ्यास गर्न सहभागीहरू बीच आत्मविश्वास र दक्षता बढेको छ।
- दलित बालबालिकाका लागि गुणस्तरीय शिक्षामा निर्बाध पहुँच सुनिश्चित गर्दै, उनीहरूको शैक्षिक वृद्धि र राम्रो भविष्यका लागि अवसरहरू प्रवर्द्धन गर्ने।
- शिक्षामा आर्थिक बाधाहरू कम गरियो, जसले गर्दा दलित बालबालिकाको विद्यालय उपस्थिति र समग्र शैक्षिक नतिजामा सुधार भयो।

➤ सारांश:

- “एक बाखा, एक परिवार” कार्यक्रमले आम्दानीका लागि बाखा उपलब्ध गराएर, बाखा पालनमा परिवारलाई शिक्षित बनाएर र बालबालिकाको शिक्षामा सहयोग गरी दलितको जीविकोपार्जनलाई माथि उठाउँछ। यो समग्र दृष्टिकोणले आर्थिक स्थायित्व, दिगो अभ्यास, आय वृद्धि र शिक्षामा पहुँच, दलित परिवारहरूको सशक्तिकरण र उज्ज्वल भविष्यलाई बढावा दिन्छ।

७) विद्यालय टिकाउ अभियान अन्तर्गत दलित बालबालिका र अभिभावकसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम

➤ परियोजनाको नाम: “दलित लिङ्ग : ब्रिजिंग फ्यूचर्स - स्कूल सस्टेनेबिलिटी अन्तरक्रिया”

➤ कार्य क्षेत्र: पर्सा जिल्ला

➤ कार्यक्रमको अवधि: ३ वर्ष

➤ दातृ संगठन संस्था : पिस फोर दलितस
फाउन्डेसन नेपाल

➤ लाभान्वित जनसंख्या: ५६० (छात्र :२८०)
(छात्रा :२८०)

➤ कार्यक्रमको उद्देश्य:

- दलित बालबालिकाहरू, उनीहरूका अभिभावकहरू र विद्यालय सरोकारवालाहरू बीचको नियमित अन्तरक्रियात्मक सत्रहरूलाई समुदायको वलियो भावना र विद्यालयमा दिगो रूपमा राख्ने प्रयासहरूमा सक्रिय सहभागिता बढाउनको लागि।
- दलित अभिभावकहरूलाई शिक्षाको महत्वबारे बुझाउने, आफ्ना बालबालिकाको शैक्षिक यात्रामा उनीहरूको संलग्नतालाई प्रोत्साहन गर्ने र गरिबीको चक्र तोड्न शिक्षाको भूमिकालाई जोड दिने।
- सहयोगी वातावरण सृजना गर्न जहाँ दलित बालबालिकाहरूले आफ्ना सरोकारहरूलाई आवाज उठाउन, आफ्ना अनुभवहरू साभा गर्न र विद्यालय प्रशासनसँग सक्रिय रूपमा संलग्न भई शैक्षिक कार्यसम्पादन र समग्र कल्याणमा सुधार ल्याउन सशक्त महसुस गराउनु।
- सबैका लागि समावेशी र अनुकूल सिकाइ वातावरण सुनिश्चित गर्न शैक्षिक अवरोधहरू, भेदभाव र सामाजिक मुद्दाहरू जस्ता विशिष्ट चुनौतिहरूलाई सम्बोधन गर्न विद्यालयका प्रतिनिधिहरू, अभिभावकहरू र दलित बालबालिकाहरूबीच सहकार्यात्मक योजनाहरू निमार्ण ।

➤ प्रमुख गतिविधिहरू:

- शैक्षिक आकांक्षा, चुनौती र अवसरहरूबारे छलफल गर्न दलित बालबालिका, उनीहरूका अभिभावक, शिक्षक र विद्यालय व्यवस्थापनसंग नियमित अन्तरक्रियात्मक सत्रहरू आयोजना ।
- दलित अभिभावकहरूलाई शिक्षाको महत्त्व, आफ्ना बालबालिकाको विद्यालय शिक्षामा उनीहरूले खेल्ने भूमिका र उनीहरूको सिकाइलाई सहयोग गर्ने रणनीतिहरूबारे शिक्षित गर्न कार्यशालाहरू सञ्चालन ।
- विद्यालय भित्र दलित बालबालिकाका लागि सुरक्षित स्थानहरू स्थापना, जहाँ उनीहरूले आफ्ना अनुभवहरू, आवाजहरू साभा गर्न सक्छन्, र व्यक्तिगत र शैक्षिक वृद्धिको लागि सल्लाह र मार्गदर्शन प्राप्त गर्न सक्छन्।
- बाधाहरू, भेदभाव र चुनौतीहरू पहिचान गर्न र थप समावेशी र सहयोगी सिकाइ वातावरण सिर्जना गर्न सामूहिक रूपमा कार्य योजनाहरू विकास गर्न सबै सरोकारवालाहरूलाई समावेश गर्ने सहयोगी कार्यशालाहरू आयोजना ।

➤ प्रमुख उपलब्धिहरू:

- दलित बालबालिका, अभिभावक र विद्यालय सरोकारवालाहरूको बहूदो सहभागिता र सक्रिय संलग्नताले विद्यालय भित्र समुदायको बलियो भावनालाई वृद्धि गर्दछ ।
- दलित अभिभावकहरू बीच शिक्षाको बुझाइ र प्रशंसामा सुधार, जसले उनीहरूका बालबालिकाको शैक्षिक यात्रामा संलग्नता बढाएको छ ।
- दलित बालबालिकामा आत्मविश्वास र सशक्तिकरणमा वृद्धि गर्दै, उनीहरूलाई आफ्ना चिन्ताहरू सुनाउन र सिकाइ प्रक्रियामा सक्रिय रूपमा संलग्न हुन सक्षम बनाउँदै, उनीहरूको शैक्षिक उपलब्धीमा सकारात्मक प्रभाव पार्छ ।
- शैक्षिक अवरोध, भेदभाव र सामाजिक समस्याहरूलाई सम्बोधन गर्दै कार्ययोग्य योजनाहरूको सफल विकास र कार्यान्वयन, जसले सबै विद्यार्थीहरू, विशेष गरी दलित बालबालिकाहरूका लागि थप समावेशी र अनुकूल सिकाइ वातावरण बनाउँछ ।

➤ सारांश:

- “दलित लिङ्ग: स्ट्रेन्थनिङ स्कूल्स, पावरिड लाइभ्स” कार्यक्रमले दलित अभिभावकहरूमा समुदायको संलग्नता र शैक्षिक चेतनालाई सफलतापूर्वक बढाएको छ। यसले दलित बालबालिकालाई विद्यालयमा सक्रिय सहभागिता बढाउन र उनीहरूको शैक्षिक प्रदर्शनलाई बढावा दिँदै सशक्त बनायो। कार्यक्रमले दलित परिवारहरूको जीवनमा सकारात्मक प्रभाव पार्दै, समावेशी र अनुकूल सिकाइ वातावरण सुनिश्चित गर्दै कार्ययोग्य योजनाहरू मार्फत प्रभावकारी सहयोग हासिल गरेको छ।

८) विद्यालय दिगोपन अभियान अन्तर्गत दलित बालबालिकाको शिक्षामा पहुँच र दलित बालबालिका र अभिभावकसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम

- परियोजनाको नाम: “दलित भविष्यको पालनपोषण - शिक्षाको माध्यमबाट पुस्तालाई जोड्ने”
- कार्य क्षेत्र: पर्सा जिल्ला
- कार्यक्रमको अवधि: ३ महिना
- दातृ संगठन संस्था : पिस फोर दलितस फाउन्डेसन नेपाल
- लाभान्वित जनसंख्या: ३२० (छात्र : १५०
(छात्रा : १७०)

अन्तर्राष्ट्रिय मानव अधिकार दिवस
शिक्षा, बाल अधिकार तथा मानव अधिकार विषयक
दलित बालबालिका संग अन्तरक्रिया कार्यक्रम

स्थान : Peace4Dalits Foundation Nepal को कार्यालय ,
महुवन, पर्सा

➤ **कार्यक्रमको उद्देश्य:**

- दलित बालबालिकाको गुणस्तरीय शिक्षामा पहुँच बढाउने ।
- दलित बालबालिका र अभिभावकहरूसँग अर्थपूर्ण अन्तरक्रिया र संलग्नतालाई सहज बनाउने।
- दलित समुदाय भित्र बाल अधिकार र शिक्षाको महत्व बारे चेतना जगाउने ।
- दलित समुदायमा शिक्षाको दिगोपन र दीर्घकालीन सहयोग प्रवर्द्धन गर्न ।

➤ **प्रमुख गतिविधिहरू:**

- दलित बालबालिकाका लागि शैक्षिक कार्यशाला र शिक्षण क्रियाकलाप सञ्चालन ।
- दलित बालबालिका र अभिभावकहरू सम्मिलित अन्तरक्रियात्मक सत्रहरू र सामुदायिक संवादहरू आयोजना ।
- बाल अधिकार र दलित समुदाय भित्र शिक्षाको मूल्य बारे सचेतना अभियानहरू आयोजना ।
- निरन्तर शिक्षा समर्थन र सामुदायिक संलग्नताको लागि दिगो पहलहरू लागू ।

➤ **प्रमुख उपलब्धिहरू:**

- विद्यालयमा दलित बालबालिकाको भर्ना र नियमित उपस्थितिमा वृद्धि भएको छ ।
- दलित विद्यार्थीहरूको शैक्षिक प्रदर्शन र शैक्षिक उपलब्धिहरूमा सुधारा।
- दलित समुदाय भित्र बाल अधिकार र शिक्षाको महत्वको बारेमा उच्च चेतना र बुझाइ।
- चलिरहेको शैक्षिक सहयोग र सामुदायिक संलग्नताको लागि दिगो ढाँचाको स्थापना, दीर्घकालीन प्रभाव सुनिश्चित गर्दै।

➤ सारांश:

- “दलित भविष्यको पालनपोषण” ले शिक्षामा पहुँच र चेतना बढाएको छ, जसले दलित युवाहरूलाई सकारात्मक प्रभाव पारेको छ। अर्थपूर्ण अन्तरक्रियालाई बढावा दिएर र बाल अधिकारलाई जोड दिएर, कार्यक्रमले संलग्नतालाई बढोत्तरी दियो। दिगो पहलहरूको साथ, यसले दलित बालबालिकाको शिक्षामा दिगो छाप छोडेर निरन्तर सहयोगको जग खडा गर्यो।

९) शिक्षा, बाल अधिकार र मर्यादा सम्बन्धी दलित बालबालिकासँग अन्तरक्रिया तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रम

➤ परियोजनाको नाम: “उज्ज्वल भविष्यका लागि दलित बालबालिकालाई सशक्त बनाउने”

➤ कार्य क्षेत्र: पर्सा जिल्ला

➤ कार्यक्रमको अवधि: ६ महिना

➤ दातृ संगठन संस्था : पिस फोर
दलितस फाउन्डेसन नेपाल

➤ लाभान्वित जनसंख्या: ११०

(छात्र :६०) (छात्रा :५५)

➤ कार्यक्रमको उद्देश्य:

■ दलित

बालबालिकाको गुणस्तरीय शिक्षामा पहुँच अभिवृद्धि गर्न, सिकाइ र वृद्धिका लागि समान अवसरहरू सुनिश्चित गर्न।

- बालअधिकारको बारेमा चेतना जगाउन, दलित बालबालिकालाई आफ्नो अधिकारको वकालत गर्न र शोषण विरुद्ध जुध्न सशक्त बनाउन।

- दलित बालबालिकाहरूमा आत्मसम्मान र आत्म-मूल्यको भावना जगाउन, उनीहरूको क्षमताहरूमा सकारात्मक आत्म-छवि र आत्मविश्वासलाई बढावा दिन।

- दलित बालबालिकालाई उनीहरूको व्यक्तिगत र शैक्षिक विकासको लागि आवश्यक ज्ञान र सीपहरू प्रदान गर्न अर्थपूर्ण अन्तरक्रिया र शैक्षिक सत्रहरू सहज बनाउना।

➤ प्रमुख गतिविधिहरू:

- दलित बालबालिकाको शैक्षिक विकासमा सहयोग पुर्याउन र सिकाइ नतिजा बढाउन शैक्षिक कार्यशाला र ट्युटोरिङ सत्रहरू सञ्चालन ।
- बाल अधिकार सम्बन्धी अन्तरक्रियात्मक सत्रहरू आयोजना , तिनीहरूको महत्वलाई जोड र बालबालिकाहरूलाई उनीहरूको हकहितहरू बारे शिक्षित ।
- दलित बालबालिकामा आत्मसम्मान, आत्मविश्वास निर्माण, र मर्यादाको भावना जगाउनमा केन्द्रित सशक्तिकरण कार्यशालाहरूको सुविधा ।
- दलित बालबालिकाका लागि सक्रिय सहभागिता र सहयोगी वातावरणलाई प्रोत्साहित गर्न सामूहिक छलफल र शैक्षिक कार्यक्रमहरू सहित सामुदायिक संलग्नता गतिविधिहरू लागू ।

➤ प्रमुख उपलब्धिहरू:

- दलित बालबालिकाको शैक्षिक कार्यसम्पादन र शैक्षिक उपलब्धिमा उल्लेख्य सुधार, उनीहरूको भविष्यका लागि अवसरहरू थप्ने ।
- दलित बालबालिकामा बालअधिकारका बारेमा सचेतना र बुझाइ बढाउँदै, उनीहरूलाई आफ्नो समुदायभित्र आफ्ना अधिकारहरू पहिचान गर्न र त्यसका लागि खडा हुन सशक्त बनाउँदै।
- दलित बालबालिकामा आत्मसम्मान, आत्मविश्वास र सकारात्मक आत्म-छविमा उल्लेखनीय वृद्धिले उनीहरूको समग्र कल्याण र सामाजिक अन्तरक्रियालाई सकारात्मक रूपमा प्रभाव पार्छ।
- सामुदायिक सहयोग र संलग्नतालाई बलियो बनाउँदै, समावेशीता र दलित बालबालिकाको शैक्षिक उन्नति र मर्यादाको लागि वकालत गर्ने वातावरणलाई बढावा दिने।

➤ सारांश:

- “उज्ज्वल भविष्यका लागि दलित दिमागलाई सशक्तिकरण” दलित बालबालिकालाई शिक्षा, बालअधिकारका बारेमा ज्ञान दिने र मर्यादा बढाएर सशक्त बनाइएको छ । कार्यक्रमले अर्थपूर्ण अन्तरक्रिया, चेतना अभिवृद्धि र दलित समुदाय भित्र समानता प्रवर्द्धन गर्ने, उज्यालो र समतामूलक भविष्यको लागि केन्द्रित थियो।

१०) बाल अधिकार सम्बन्धी दलित बाल विद्यालय दिगो शैक्षिक सुधार अन्तरक्रिया कार्यक्रम

- परियोजनाको नाम: “प्रगति: दलित विद्वानहरूको सशक्तिकरण - वौद्धिक भरणपोषण”
- कार्य क्षेत्र: पर्सा जिल्ला
- कार्यक्रमको अवधि: १ वर्ष
- दातृ संगठन संस्था : पिस फोर दलितस फाउन्डेसन नेपाल
- लाभान्वित जनसंख्या: ७०९ (छात्र :३५०)
(छात्रा :३५९)
- कार्यक्रमको उद्देश्य:

- दलित बालबालिकाका लागि गुणस्तरीय शिक्षामा समतामूलक पहुँच सुनिश्चित गर्न, सांस्कृतिक रूपमा संवेदनशील र आलोचनात्मक सोच र सृजनात्मकतालाई बढावा दिने पाठ्यक्रम निर्माणमा ध्यान केन्द्रित गर्ने ।
- दलित बालबालिकाहरूलाई उनीहरूको अधिकारको बारेमा सचेतना जगाएर, आत्म-मूल्यको भावना जगाउन र शैक्षिक प्रक्रिया र बृहत्तर समाजमा सक्रिय रूपमा सहभागी हुन सक्षम बनाउने।
- दलित बालबालिकाको शैक्षिक वृद्धि र विकासका लागि सहयोगी वातावरण निर्माण गर्दै बालअधिकार बुझ्ने र

संरक्षण गर्न शिक्षक, अभिभावक र समुदायका सदस्यहरूको क्षमतालाई सुदृढ गर्ने ।

- दीर्घकालीन सकारात्मक प्रभाव र सामाजिक रूपान्तरण सुनिश्चित गर्दै दलित बालबालिकाका लागि शैक्षिक अवसर र परिणामहरूलाई दिगो रूपमा सुधार गर्ने नीति परिवर्तन र आर्थिक सहयोग संयन्त्रहरूको पक्षमा वकालत गर्ने ।

➤ प्रमुख गतिविधिहरू:

- शिक्षा विशेषज्ञ र दलित समुदायका सदस्यहरूसँग मिलेर दलित समुदायको संस्कृति, मूल्यमान्यता र इतिहासलाई प्रतिबिम्बित गर्ने पाठ्यक्रम निर्माण, बालअधिकारका विषयहरूलाई एकीकृत गरी आकर्षक र सशक्त सिकाइ अनुभव सिर्जना गर्ने ।
- दलित बालबालिकालाई सिकाउने अनौठो आवश्यकता र चुनौतीहरूलाई सम्बोधन , समावेशी शिक्षण अभ्यासहरू, द्वन्द्व समाधान, र पालनपोषण र समतामूलक कक्षाकोठाको वातावरण सिर्जना र रणनीतिहरूमा जोड दिन अनुकूलित प्रशिक्षण सत्रहरू।
- बाल अधिकार र दलित बालबालिकाको सशक्तिकरणमा शिक्षाको निर्णायक भूमिका, सक्रिय सामुदायिक सहभागिता र समर्थनलाई प्रोत्साहित गर्न बाल अधिकारको बारेमा चेतना जगाउन मल्टिमिडिया प्लेटफर्महरू, स्थानीय कार्यक्रमहरू र सूचनामूलक

सामग्रीहरू प्रयोग गरेर समुदाय-केन्द्रित अभियानहरू सञ्चालन ।

- दलित बालबालिकाका लागि गुणस्तरीय शिक्षामा समान पहुँच, दीर्घकालीन प्रणालीगत परिवर्तनलाई अगाडि बढाउन साभेदारी र रणनीतिक गठबन्धनहरू लागू गर्ने नीतिहरूको लागू गर्न वकालत गर्ने संस्थाहरू, कानुनी विशेषज्ञहरू र सरकारी प्रतिनिधिहरूसँग सहकार्य ।

➤ प्रमुख उपलब्धिहरू:

- सांस्कृतिक रूपमा सान्दर्भिक पाठ्यक्रम र केन्द्रित सामुदायिक सचेतना अभियानहरू, छाड्ने दर घटाउन र शैक्षिक सहभागिता वृद्धिका कारण दलित बालबालिकाहरूको नामांकन र निरन्तर विद्यालय उपस्थितिमा उल्लेखनीय वृद्धि भएको छ।
- शैक्षिक कार्यसम्पादनमा उल्लेखनीय सुधारहरू, परीक्षाको उपलब्धिहरू र दलित विद्यार्थीहरू बीचको सिकाइ नतिजाहरूद्वारा प्रदर्शन गरिएको, अनुकूल शिक्षण विधि र समावेशी शैक्षिक अभ्यासहरूको प्रभावकारिता प्रमाणित गरिएको छ ।
- लक्षित प्रशिक्षण सत्रहरू मार्फत शिक्षकहरूलाई आवश्यक सीप र ज्ञान प्रदान गर्नुका साथ सफलतापूर्वक सशक्त बनाइयो, परिणामस्वरूप थप समावेशी र समानुभूतिपूर्ण शिक्षण वातावरण, दलित विद्यार्थीहरू माझ अन्तर्सम्बन्ध र संलग्नताको भावना बढेको छ ।

- स्थानीय र क्षेत्रीय स्तरमा नीतिगत सुधारका लागि प्रभावकारी रूपमा वकालत गरियो, जसले दलित बालबालिकालाई लक्षित गर्ने शैक्षिक पहलहरूको लागि दिगो कोष सुनिश्चित गर्ने, कार्यक्रमको दिगो सकारात्मक प्रभाव र उपलब्धि सुनिश्चितताको लागि मार्ग प्रशस्त गर्ने सहायक नीतिहरूको कार्यान्वयनमा अग्रसर हुन्छ ।

➤ सारांश:

- “दलित बाल बालिकाका लागि विद्यालय दिगो शैक्षिक सुधार अन्तरक्रिया कार्यक्रम बाल अधिकारमा दलित बालबालिकालाई सांस्कृतिक रूपमा संवेदनशील शिक्षा र बाल अधिकारको प्रवर्द्धन माफत सशक्तिकरण गर्ने एउटा व्यापक पहल हो। शिक्षण दृष्टिकोणलाई अनुकूलन गरेर, सहयोगी सिकाइ वातावरणलाई बढावा दिँदै, र नीति सुधारको वकालत गर्दै, कार्यक्रमले विद्यार्थी भर्ना दर बढाएको छ, शैक्षिक कार्यसम्पादनमा सुधार भएको छ, शिक्षकहरूलाई सशक्त बनाएको छ र दिगो कोषको लागि सफलतापूर्वक वकालत गरेको छ, जसले अन्ततः दलित समुदायहरूमा सकारात्मक र दिगो परिवर्तन ल्याएको छ।”

११) शैक्षिक सामाग्री वितरण कार्यक्रम

- परियोजनाको नाम: “कपि कलाम वितरण”
- कार्य क्षेत्र: पर्सा जिल्ला
- कार्यक्रमको अवधि: १ वर्ष
- दातृ संगठन संस्था : पिस फोर दलितस फाउन्डेसन नेपाल
- लाभान्वित जनसंख्या: १०००
(छात्र :५००) (छात्रा :५००)
- कार्यक्रमको उद्देश्य:

- दलित बालबालिकाहरूलाई कलम र नोटबुकहरू उपलब्ध गराउने, उनीहरूसँग प्रभावकारी सिकाइका लागि आवश्यक उपकरणहरू छन् भन्ने सुनिश्चित गर्दै, यसरी शैक्षिक गतिविधिहरूमा उनीहरूको सहभागिता र संलग्नतामा सुधार ल्याउना।
- दलित बालबालिकालाई कलम र नोटबुक वितरण गरेर शैक्षिक असमानतालाई कम गर्न, खेल मैदानलाई स्तरोन्नति गर्ने र समान शैक्षिक अवसरहरू सिर्जना गर्ने लक्ष्य राख्ने ।
- दलित बालबालिकाहरूलाई कलम र नोटबुकहरू उपलब्ध गराएर सशक्तिकरण गर्न, रचनात्मकता, आत्म-अभिव्यक्ति, र व्यवस्थित अध्ययन बानीलाई प्रोत्साहित गर्दै, अन्ततः अनुकूल सिकाइ वातावरणलाई बढावा दिन र शैक्षिक प्रदर्शनमा सुधार गर्ने।
- कलम र नोटबुकहरू वितरण गरेर दलित बालबालिकाको शैक्षिक आवश्यकताको बारेमा चेतना जगाउन,

समावेशीताको वकालत गर्दै र सरोकारवालाहरूलाई उनीहरूको जात वा पृष्ठभूमि बिना प्रत्येक बालबालिकाको शिक्षाको मौलिक अधिकारलाई समर्थन गर्ने दिगो हस्तक्षेपहरूलाई प्राथमिकता दिन आग्रह गर्ने।

➤ प्रमुख गतिविधिहरू:

- आवश्यक कलम, पेन्सिल र नोटबुकहरूको संख्या निर्धारण गर्नको लागि पूर्ण आवश्यकता मूल्याङ्कन ।
- पर्याप्त मात्रा र गुणस्तर सुनिश्चित गर्दै, आपूर्तिकर्ता वा स्थानीय व्यवसायहरूसँग साभेदारी मार्फत आवश्यक शैक्षिक आपूर्तिहरू खरिद ।
- स्थानीय विद्यालय, सामुदायिक केन्द्र, वा शैक्षिक संस्थाहरूसँगको सहकार्यमा वितरण अभियानहरू व्यवस्थित ।
- लक्षित क्षेत्रहरूमा दलित बालबालिकाहरूलाई कलम, पेन्सिल र नोटबुकहरू प्रभावकारी रूपमा वितरण गर्न स्वयंसेवकहरू र सामुदायिक नेताहरूसँग समन्वय गर्ने ।
- शिक्षाको महत्त्व र सिकाइ अभिवृद्धिमा कलम, पेन्सिल र नोटबुकको भूमिकाबारे चेतना जगाउन कार्यशालाहरू सञ्चालन ।
- उचित प्रयोग, मर्मतसम्भार, र रचनात्मकता प्रोत्साहनमा सत्रहरू समावेश, प्राप्तकर्ताहरू बीच स्वामित्व र जिम्मेवारीको भावनालाई बढावा दिने ।
- दलित बालबालिका र उनीहरूका परिवारबाट वितरण गरिएका सामग्रीले उनीहरूको शैक्षिक अनुभवमा पार्ने प्रभावबारे प्रतिक्रिया सङ्कलन गर्ने प्रणाली स्थापना।
- कार्यक्रमको प्रभावकारिता मूल्याङ्कन गर्न, सुधारका लागि क्षेत्रहरू पहिचान गर्न, र भविष्यका वितरण र पहलहरूलाई सूचित गर्न सङ्कलन गरिएका प्रतिक्रियाहरू प्रयोग ।

➤ प्रमुख उपलब्धिहरु:

- कलम, पेन्सिल र नोटबुकको व्यवस्थाले सिकाइ प्रक्रियामा उनीहरूको सहभागिता र संलग्नता बढाएकोले दलित बालबालिकाको विद्यालय उपस्थितिमा उल्लेख्य वृद्धि भएको देखियो।
- शिक्षाको गुणस्तरमा सकारात्मक प्रभाव देखियो, किनकि दलित बालबालिकाले आफ्नो नोट लिने, रचनात्मकता र समग्र शैक्षिक कार्यसम्पादनमा सुधार गर्न कलम र नोटबुकको प्रयोग गर्न सक्षम भएका थिए।
- शिक्षाको महत्त्व र शैक्षिक उपकरणहरूमा समान पहुँच, वार्तालापहरू स्पार्किङ र शैक्षिक समावेशीताको लागि समर्थनको बारेमा समुदायमा सफलतापूर्वक सचेतना जगायो।
- दलित बालबालिकाको आत्मविश्वास र आत्मसम्मानमा वृद्धि भएको उल्लेख गरिएको छ किनभने उनीहरूसँग विद्यालयको लागि आवश्यक सामग्रीहरू थिए, उनीहरूलाई कक्षाकोठा गतिविधिहरूमा सक्रिय रूपमा सहभागी हुन र उनीहरूको अध्ययनमा अभि प्रभावकारी रूपमा संलग्न हुन सशक्त बनाइएको थियो।

➤ सारांश:

- कार्यक्रमले दलित बालबालिकालाई कलम, पेन्सिल र नोटबुक वितरण गर्ने, विद्यालयको उपस्थिति र शैक्षिक संलग्नता बढाउने काम गरेको छ । यो पहलले सिकाइलाई बढाउँछ, शिक्षामा सामुदायिक चेतना जगाउँछ, र दलित बालबालिकालाई थप समावेशी र समतामूलक शैक्षिक अनुभवको लागि सशक्त बनाउँछ।

१२) अपाङ्गता भएका दलित बालबालिकालाई ह्वीलचेयर सहयोग

➤ परियोजनाको नाम: “द मोबिलिटी होप” कार्यक्रम: अपाङ्ग दलित बालबालिकाका लागि गतिशीलता अभिवृद्धि“

➤ कार्य क्षेत्र: रौतहट जिल्ला

➤ कार्यक्रमको अवधि: २ महिना

➤ दातृ संगठन संस्था :राष्ट्रिय अपाङ्गता पूर्ण स्थापना समाज

➤ लाभान्वित जनसंख्या: ५

(छात्र :३) (छात्रा :२)

➤ कार्यक्रमको उद्देश्य:

- विभिन्न क्रियाकलापमा आवागमन र सहभागिताको लागि उपयुक्त ह्वीलचेयर सहयोग प्रदान गरी अपाङ्गता भएका दलित युवाहरूको पहुँचमा सुधार गर्ने ।
- अपाङ्गता भएका दलित युवाहरूलाई उनीहरूको अद्वितीय आवश्यकता र क्षमताहरूसँग मिल्ने अनुकूलित व्हीलचेयर समाधानहरू प्रदान गरेर स्वतन्त्रता र आत्मनिर्भरतालाई सक्षम बनाउने।
- अपाङ्गता भएका दलित युवाहरूले सामना गर्ने चुनौतीहरूको बारेमा चेतना र बुझाइ बढाएर र उनीहरूको पहुँच र समान अवसरहरूको अधिकारको वकालत गरेर थप समावेशी समाज निर्माण गर्ने।
- अपाङ्गता भएका दलित युवाहरूका लागि शैक्षिक र सीप विकासका अवसरहरू सहज बनाउन, उनीहरूले उपयुक्त ह्वीलचेयर हस्तक्षेपहरूको समर्थनमा आफ्नो लक्ष्य र आकांक्षाहरू पछ्याउन सक्छन्।

➤ प्रमुख गतिविधिहरू:

- व्यक्तिगत गतिशीलता आवश्यकताहरू र प्राथमिकताहरूको पूर्ण मूल्याङ्कनहरू सञ्चालन गरियो, त्यसपछि प्रत्येक सहभागीको लागि उपयुक्त फिट र परिष्कृत आराम सुनिश्चित गर्न व्हीलचेयरहरू अनुकूलन गरियो।
- व्यवस्थित कार्यशाला र प्रशिक्षण सत्रहरूले सहभागीहरू र तिनीहरूका परिवारहरूलाई व्हीलचेयरको उचित प्रयोग, मर्मतसम्भार, र दैनिक क्रियाकलापहरूमा आत्मनिर्भरताको भावनालाई बढावा दिने बारे शिक्षित गर्नमा केन्द्रित थिए।
- कलंक र भेदभावलाई कम गर्ने लक्ष्य राख्दै असक्षम दलित युवाहरूप्रति समझदारी, समानुभूति र समावेशीता प्रवर्द्धन गर्न स्थानीय समुदायहरूमा सचेतना अभियानहरू सुरु गरियो।
- कार्यक्रमको पहुँच र प्रभावलाई दिगो र विस्तारित स्रोतहरू, कोष, र सहयोगहरू सुरक्षित गर्न संगठनहरू, व्यवसायहरू, र सरकारी एजेन्सीहरूसँग साझेदारी स्थापना गरियो।

➤ प्रमुख उपलब्धिहरू:

- अपाङ्गता भएका दलित युवाहरूको लागि गतिशीलता र पहुँचमा उल्लेख्य रूपमा बृद्धि गरिएको छ, जसले उनीहरूलाई दैनिक गतिविधिहरूमा थप सक्रिय रूपमा संलग्न हुन र उनीहरूको समुदायमा भाग लिन अनुमति दिन्छ।
- अपाङ्गता भएका दलित युवाहरूलाई उपयुक्त व्हीलचेयरहरू उपलब्ध गराएर, आत्मनिर्भरताका साथ जीवनयापन गर्नको लागि उनीहरूको आत्मबल बढाएर, स्वतन्त्रतालाई बढावा दिएर सशक्त बनायो।
- सचेतना अभियानहरू मार्फत समुदायमा अपाङ्गता भएका दलित युवाहरूको बुझाइ र स्वीकृतिलाई सफलतापूर्वक बढाइयो, जसले गर्दा कलंक घट्यो र सामाजिक समावेशीकरणमा सुधार भयो।
- अपाङ्गता भएका दलित युवाहरूमा यसको प्रभावलाई दिगो र विस्तार गर्न निरन्तर स्रोतहरू, कोष, र समर्थन सुरक्षित गर्न कार्यक्रमलाई सक्षम पाउँदै विभिन्न सरोकारवालाहरूसँग दिगो सहकार्यहरू स्थापना गरियो।

➤ सारांश:

- “मोबिल एबल” ले अपाङ्गता भएका दलित युवाहरूलाई अनुकूलित हवीलचेयर मार्फत गतिशीलता बढाएर सशक्त बनायो। कार्यक्रमले शैक्षिक कार्यशालाहरू आयोजना गर्यो, सामुदायिक चेतना जगायो, र महत्वपूर्ण साभेदारीहरू खडा गर्यो, जसले गर्दा पहुँचमा सुधार, स्वतन्त्रता बढ्यो, कलंक घट्यो, र दीर्घकालीन दिगोपन भयो ।

१३) दलित बालबालिकाका लागि निःशुल्क ट्युसन कक्षा कार्यक्रम

➤ परियोजनाको नाम: “उज्ज्वल भविष्य: दलित बालबालिकाका लागि निःशुल्क ट्युशन”

➤ कार्य क्षेत्र: पर्सा जिल्ला

➤ कार्यक्रमको अवधि: ४ वर्ष र अझै जारी छ ।

➤ दातृ संगठन संस्था : पिस फोर दलितस फाउन्डेसन नेपाल

➤ लाभान्वित जनसंख्या: १००० (छात्र :५००) (छात्रा :५००)

➤ कार्यक्रमको उद्देश्य:

- दलित बालबालिकालाई गुणस्तरीय शिक्षा, शैक्षिक वृद्धि र सीप विकासमा सशक्त बनाउन निःशुल्क ट्युसन क्लास उपलब्ध गराउने ।
- थप शैक्षिक सहयोग र व्यक्तिगत मार्गदर्शन प्रदान गर्न, दलित बालबालिकाहरूलाई उनीहरूको अध्ययनमा उत्कृष्ट हुन आवश्यक पर्ने स्रोत र सहयोग सुनिश्चित गर्ने।
- दलित बालबालिकालाई शैक्षिक श्रोत र अवसरहरूमा पहुँच गर्न सक्षम बनाउने आर्थिक अवरोधहरू हटाएर र समावेशीता प्रवर्द्धन गरी शैक्षिक अवरोधहरूलाई सम्बोधन गर्ने।
- शैक्षिक कार्यसम्पादनमा मात्र नभई दलित बालबालिकाको चरित्र, मूल्यमान्यता र जीवन सीपहरूको पालनपोषण गरी उनीहरूलाई

सफल भविष्यको लागि तयार पारेर समग्र विकासमा ध्यान केन्द्रित गर्ने ।

➤ प्रमुख गतिविधिहरू:

- दलित बालबालिकालाई उनीहरूको शैक्षिक प्रयासमा सहयोग गर्न मुख्य विषयहरूलाई समेट्ने नियमित र संरचित शिक्षण सत्रहरू सञ्चालन ।
- प्रत्येक बच्चाको लागि व्यक्तिगत शिक्षा योजनाहरू विकास गर्नुहोस्, तिनीहरूको विशिष्ट शैक्षिक आवश्यकताहरू र सिकाउने शैलीलाई सम्बोधन ।
- शिक्षाको मूलधार भन्दा बाहिरका बालबालिकाहरूलाई सशक्त बनाउन सञ्चार, आलोचनात्मक सोच, र समस्या समाधान जस्ता आवश्यक सीपहरू निर्माणमा केन्द्रित कार्यशालाहरू आयोजना ।
- नियमित रूपमा प्रत्येक बच्चाको शैक्षिक प्रगति अनुगमन र सुधारको मापन गर्न र उच्चतम सिकाइ परिणामहरू सुनिश्चित गर्न मार्गदर्शन र सल्लाह प्रदान ।

➤ प्रमुख उपलब्धिहरू:

- दलित बालबालिकाको शैक्षिक कार्यसम्पादनमा सफलतापूर्वक वृद्धि गरी ग्रेड र समग्र शैक्षिक उपलब्धिहरूमा सुधार ल्याएको छ।
- सञ्चार, आलोचनात्मक सोच, र समस्या-समाधान जस्ता आवश्यक सीपहरूको विकास गर्न, शिक्षाविद्हरूभन्दा बाहिरका क्षमताहरू भएका बालबालिकाहरूलाई सशक्त बनाएको छ।
- यसले दलित बालबालिकाको अध्ययनमा आत्मविश्वास र सक्रिय संलग्नतालाई बढायो, जसले गर्दा सिकाइप्रति थप सकारात्मक दृष्टिकोण प्राप्त भयो।
- प्रत्येक बच्चाको प्रगति मापन गरियो, उनीहरूको शैक्षिक यात्रामा पर्याप्त वृद्धि र सकारात्मक परिवर्तनहरू देखियो ।

➤ सारांश:

- कार्यक्रमले दलित बालबालिकालाई निःशुल्क द्यूशन कक्षाहरू उपलब्ध गराएको छ, जसले गर्दा शैक्षिक कार्यसम्पादनमा सुधार, सीप वृद्धि, आत्मविश्वास वृद्धि र उज्यालो शैक्षिक भविष्यतर्फ प्रशस्त मात्रामा प्रगति भएको छ ।

१४) अपाङ्गता भएका दलित बालबालिकालाई शैक्षिक सामग्री र न्यानो कपडा वितरण कार्यक्रम

➤ परियोजनाको नाम: “प्रबुद्ध मार्गहरू: अपाङ्गता भएका दलित बालबालिकाहरूलाई अत्यावश्यक वस्तुहरू सहितको सहयोग”

➤ कार्य क्षेत्र: रौतहट जिल्ला

➤ कार्यक्रमको अवधि: ६ महिना

➤ दातृ संगठन संस्था :राष्ट्रिय अपाङ्गता पूर्ण स्थापना समाज

➤ लाभान्वित जनसंख्या: ३२०

(छात्र :१६०) (छात्रा :१६०)

➤ कार्यक्रमको उद्देश्य:

- अपाङ्गता भएका दलित बालबालिकालाई सिकाइ स्रोत र शैक्षिक सहयोगमा पहुँच बढाउन आवश्यक शैक्षिक सामग्री उपलब्ध गराउने ।
- अपाङ्गता भएका दलित बालबालिकालाई न्यानो कपडा वितरण गर्न, विशेष गरी जाडो मौसममा उनीहरूको आराम, स्वास्थ्य र कल्याणको प्रवर्द्धन गर्ने।
- अपाङ्गता भएका दलित बालबालिकाका अनौठो आवश्यकतालाई सम्बोधन गरी समावेशीताको भावना जगाउन, उनीहरूलाई शिक्षा र परिपूरक जीवनका लागि समान अवसरहरू सुनिश्चित गर्ने।

- अपाङ्गता भएका दलित बालबालिकालाई शैक्षिक श्रोत र न्यानो कपडाको संयोजन गरेर सशक्तिकरण गर्न, उज्ज्वल भविष्यको लागि उनीहरूको विकास, क्षमता र आत्म-विश्वासको पोषण गर्ने लक्ष्य ।

➤ प्रमुख गतिविधिहरू:

- अपाङ्गता भएका दलित बालबालिकालाई आवश्यक शैक्षिक सामग्रीहरू उपलब्ध, जसमा पुस्तक, स्टेशनरी, र उनीहरूको विशेष शैक्षिक आवश्यकता र क्षमता अनुरूप सिकाइ सामग्रीहरू उपलब्ध ।
- अपाङ्गता भएका दलित बालबालिकाहरूलाई चिसोबाट पर्याप्त रूपमा सुरक्षित राख्न, तिनीहरूको स्वास्थ्यलाई बढावा दिनको लागि ज्याकेट, कम्बल र जाडो लुगाहरू सहित न्यानो लुगाहरू वितरण ।
- प्रत्येक बालबालिकाको विशिष्ट आवश्यकताहरू पहिचान गर्न मूल्याङ्कनहरू सञ्चालन , शैक्षिक सामग्री र न्यानो कपडाहरूको वितरणलाई तिनीहरूको अद्वितीय क्षमता र परिस्थितिको आधारमा अनुकूलितता ।
- समुदायसँग संलग्न , कार्यक्रमको उद्देश्यहरूको बारेमा सचेतना , र कार्यक्रम प्रभावकारी र समावेशी रूपमा लक्षित लाभार्थीहरूसम्म पुग्ने सुनिश्चित गर्न सहयोगलाई प्रोत्साहित ।

➤ प्रमुख उपलब्धिहरू:

- अत्यावश्यक शैक्षिक सामग्री वितरण, अपाङ्ग दलित बालबालिकाका लागि सिकाइ अवसर अभिवृद्धि र शैक्षिक सशक्तिकरण प्रवर्द्धन।
- विशेष गरी चिसो मौसममा असक्षम दलित बालबालिकाको लागि सुधारिएको कल्याण र आराम सुनिश्चित गर्दै न्यानो कपडाहरू प्रदान गरियो।
- व्यक्तिगत आवश्यकताहरूको आधारमा अनुकूल सहयोग प्रदान गर्दै शैक्षिक सामग्री र न्यानो कपडाको वितरण आवश्यकताहरूको मूल्याङ्कनहरू सञ्चालन गरियो।

- अपाङ्गता भएका दलित बालबालिकालाई प्रभावकारी रूपमा पुग्न र लाभान्वित गर्न सक्रिय संलग्नता र सहकार्यलाई बढाउँदै समुदाय भित्र सचेतना जगाइयो।

➤ सारांश:

- कार्यक्रमले सफलतापूर्वक शैक्षिक सामग्री वितरण गर्यो, सिकाइ अवसरहरू बृद्धि गर्यो, र असक्षम दलित बालबालिकाका लागि न्यानो लुगाहरू प्रदान गर्यो, सुधारिएको कल्याण र अनुकूल सहयोग सुनिश्चित गर्दै, प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि समुदायको चेतना र संलग्नता बढायो ।

१५) दलित समुदायको हकअधिकारका लागि दबाव समूह बनाउने

➤ परियोजनाको नाम: “दलित शक्ति: समानता र सशक्तिकरणको वकालत गर्दै”

➤ कार्य क्षेत्र: पर्सा जिल्ला

➤ कार्यक्रमको अवधि: १ वर्ष

➤ दातृ संगठन संस्था : पिस फोर
दलितस फाउन्डेसन नेपाल

➤ लाभान्वित जनसंख्या: ५००

(पुरुष : २५०)

(महिला : २५०)

➤ कार्यक्रमको उद्देश्य:

- भेदभाव र पूर्वाग्रह उन्मूलन गर्ने लक्ष्य राख्दै दलित समुदायका लागि समान अधिकार, अवसर र सामाजिक न्यायको वकालत गर्ने ।
- दलितहरूको राजनीतिक प्रतिनिधित्व बढाउन, उनीहरूको आवाज सुन्न र उनीहरूका चासोहरूलाई

शासन र नीति निर्माणमा प्रभावकारी रूपमा सम्बोधन गर्ने सुनिश्चित गर्ने।

- दलित समुदाय र बृहत्तर समाजलाई दलितहरूलाई असर गर्ने ऐतिहासिक, सामाजिक र सांस्कृतिक समस्याहरूबारे चेतनामूलक अभियान र शैक्षिक पहलहरू सञ्चालन गर्ने।
- जीवनका विभिन्न क्षेत्रमा सक्रिय सहभागितालाई प्रोत्साहन गर्दै सीप विकास, क्षमता निर्माण, र एकताको बलियो भावनालाई बढावा दिएर दलित व्यक्ति र समुदायलाई सशक्त बनाउने।

➤ प्रमुख गतिविधिहरू:

- दलित समुदायको अधिकार र कल्याणलाई असर गर्ने नीति र अभ्यासहरूलाई सम्बोधन गर्नका लागि वकालत गर्ने प्रयासहरूमा संलग्न, सरकारी निकायहरूसँग परिचालित, र संगठनहरूसँग सहकार्य।
- दलित समुदायलाई उनीहरूको अधिकार, सामाजिक समस्याहरू र सशक्तिकरणका लागि मार्गहरू, चेतना र एकताको जगेर्ना गर्नका लागि कार्यशाला, सेमिनार र टाउन हल बैठकहरू आयोजना।
- दलित व्यक्तिहरूलाई आवश्यक सीपहरू प्रदान गर्न, उनीहरूको रोजगारी र समग्र सशक्तिकरणमा वृद्धि गर्न सीप विकास कार्यक्रमहरू र प्रशिक्षण सत्रहरू सञ्चालन।
- दलित अधिकार, संस्कृति र उपलब्धिहरूको बारेमा जागरूकता फैलाउन मिडिया प्लेटफर्महरू र अभियानहरू प्रयोग, स्टिरियोटाइपहरूलाई चुनौती दिने र समानता र समावेशीताको लागि समर्थन निर्माण गर्ने लक्ष्य राख्यो।

➤ प्रमुख उपलब्धिहरु:

- दलित समुदायमा सकारात्मक प्रभाव पार्ने नीतिगत सुधारका लागि सफलतापूर्वक वकालत गरियो, मुख्य सरोकारहरूलाई सम्बोधन गर्दै र उनीहरूको अधिकार र समावेशीकरणलाई बढावा दियो।
- धेरै दलित समुदायका सदस्यहरूलाई सीप विकास र क्षमता अभिवृद्धि पहलहरू मार्फत सशक्त बनाउँदै, राम्रो जीविकोपार्जन र सामाजिक आर्थिक वृद्धिका लागि अवसरहरू बढाउँदै।
- व्यापक जनचेतनामूलक अभियानहरू सञ्चालन गर्यो जसले दलितका समस्याहरूलाई व्यापक समाजमा परिवर्तन गर्न र बुझाउन मद्दत पुर्यायो, पूर्वाग्रह र भेदभाव कम गर्न योगदान पुर्यायो।
- दलितहरूको बढ्दो राजनीतिक प्रतिनिधित्व प्राप्त गर्न, निर्णय प्रक्रियामा उनीहरूको आवाज सुनिएको सुनिश्चित गर्न र शासनका विभिन्न तहहरूमा उनीहरूको हितको वकालत गर्न महत्त्वपूर्ण भूमिका खेलेको थियो।

➤ सारांश:

- कार्यक्रमले नीतिगत सुधारका लागि प्रभावकारी रूपमा वकालत गर्यो, सीप विकास मार्फत समुदायका सदस्यहरूलाई सशक्त बनायो, चेतना जगायो र दलित समस्याहरूको बारेमा धारणा परिवर्तन गर्यो, र दलित समुदायको राजनीतिक प्रतिनिधित्व सुधार गर्न महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्यो ।

१६) श्री गाथी भगवती आधारभूत विद्यालयका बालबालिकालाई जाडोको न्यानो कपडा वितरण कार्यक्रम

➤ परियोजनाको नाम: “न्यानो हृदय, न्यानो जीवन”

➤ कार्य क्षेत्र: पर्सा जिल्ला

➤ कार्यक्रमको अवधि: ४ महिना

➤ आर्थिक सहयोग गर्ने व्यक्ति :
वरिष्ठ समाजसेवी बीपी खनाल

➤ लाभान्वित जनसंख्या: ५७०
(छात्र :२८०) (छात्रा :२९०)

➤ कार्यक्रमको उद्देश्य:

- श्री गाथी भगवती आधारभूत विद्यालयका बालबालिकाहरूलाई जाडोको मौसममा न्यानो र आरामदायी रहन सुनिश्चित गर्न, उनीहरूको समग्र कल्याणलाई प्रवर्द्धन गर्न जाडो लुगाहरू उपलब्ध गराउने।
- जाडोको असहजताको चुनौतीलाई सम्बोधन गर्दै विद्यालयको उपस्थितिमा सुधार गर्ने, बालबालिकालाई नियमित रूपमा विद्यालयमा उपस्थित हुन र बिना बाधा शैक्षिक गतिविधिमा सहभागी हुन प्रोत्साहन गर्ने ।
- जाडो लुगा किन्नको आर्थिक बोझ घटाएर, समुदायको सहयोग र सहयोगको भावना बढाएर परिवार र स्थानीय समुदायलाई सशक्त बनाउन ।
- जाडो मौसममा उनीहरूको सिकाइ अनुभव र शैक्षिक कार्यसम्पादनलाई बढाएर, चिसो मौसमको विचलिततालाई कम गरेर बालबालिकाहरूलाई उनीहरूको अध्ययनमा राम्रोसँग ध्यान केन्द्रित गर्न सक्षम बनाउना।

➤ प्रमुख गतिविधिहरू:

- श्री गाथी भगवती आधारभूत विद्यालयमा अध्ययनरत दलित बालबालिकाको जाडो लुगाको आवश्यकतामा विशेष ध्यान केन्द्रित गरी गहन आवश्यकता मूल्याङ्कनबाट सुरु । जाडो मौसममा दलित बालबालिकाहरूले सामना गर्ने चुनौतीहरूको बारेमा विद्यालय समुदाय र स्थानीय सरोकारवालाहरूलाई सचेत ।
- आकार, प्राथमिकता र सांस्कृतिक संवेदनशीलतालाई ध्यानमा राखेर दलित बालबालिकाको आवश्यकता र प्राथमिकता अनुसार उपयुक्त शीतकालीन लुगाहरू खरिद । आफ्नो सांस्कृतिक पहिचान संग पङ्क्तिबद्ध गर्न र आफ्नो सम्पदामा सहज र गर्व महसुस गर्न लुगाहरू अनुकूलित ।
- दलित बालबालिकाको लागि समर्पित वितरण कार्यक्रम आयोजना, एक मर्यादित र समावेशी प्रक्रिया सुनिश्चित । कपडा वितरणको साथसाथै, उनीहरूको आत्मविश्वास र आकांक्षाहरू बढाउने उद्देश्यले आत्म-सम्मान, सामाजिक समावेशीकरण, र शिक्षा सम्बन्धी मुद्दाहरूलाई सम्बोधन गर्दै सशक्तिकरण कार्यशाला सञ्चालन ।
- दलित बालबालिकालाई समान अवसर र सहयोग उपलब्ध गराउने महत्त्वबारे सचेतना जगाउन अभिभावक र समुदायका नेताहरू लगायत स्थानीय समुदायसँग संलग्न । दलित बालबालिकाको लागि जाडो लुगा कार्यक्रम मात्र होइन समावेशीता, शिक्षा र सामाजिक एकीकरणलाई प्रवर्द्धन गर्ने दीर्घकालीन पहलहरूको वकालत ।

➤ प्रमुख उपलब्धिहरु:

- दलित बालबालिकाको शीतकालीन लुगाको आवश्यकता पहिचान गर्दै बृहत् आवश्यकता मूल्याङ्कन गरिएको छ। तिनीहरूको अद्वितीय आवश्यकता र प्राथमिकताहरूलाई सम्बोधन गर्दै अनुकूलित जाडो लुगाहरू खरिद र वितरण गरियो।
- दलित बालबालिकालाई आफ्नो सांस्कृतिक पहिचानको सम्मान गर्ने खालका लुगाहरू मार्फत सांस्कृतिक गौरव र सान्त्वनाको भावना प्राप्त भयो। जाडो मौसममा न्यानो रहँदा उनीहरूको सम्पदालाई अँगाल्न सशक्त बनायो।
- दलित बालबालिकाले भोग्नुपरेका चुनौतिहरूको बारेमा चेतना जगाएर समुदायमा सकारात्मक संलग्नता जगायो। समावेशीता र समान अवसरहरूको लागि वकालत गर्दै, सीमान्तकृत बालबालिकाहरूको लागि थप सहयोगी वातावरणलाई बढावा दिँदै।
- दलित बालबालिकाको आत्मसम्मान र आकांक्षामा उल्लेखनीय सुधार गर्ने सशक्तिकरण कार्यशालाको आयोजना गरियो। कार्यक्रमले उनीहरूलाई शिक्षामा उच्च लक्ष्य राख्न र महत्वाकांक्षी जीवन लक्ष्यहरू सेट गर्न प्रोत्साहित गर्यो, आशा र दृढ संकल्पको भावना बढाउँदै।

➤ सारांश:

- कार्यक्रमले श्री गाठी भगवती आधारभूत विद्यालयमा दलित बालबालिकाको जाडो लुगाको आवश्यकता पहिचान गरी सम्बोधन गरेको थियो । अनुकूलित कपडा प्रावधानले सांस्कृतिक गौरव र आरामलाई बलियो बनायो। सामुदायिक संलग्नता प्रयासहरूले चेतना जगाए र समावेशीताको लागि वकालत गरे। सशक्तिकरण कार्यशालाले बालबालिकाको आत्मसम्मान र आकांक्षालाई सकारात्मक प्रभाव पारेको छ, उज्ज्वल भविष्यको लागि आशा जगाउँदै ।

१७) दलित अधिकारका लागि दबाव समूह गठन गर्न दलित मुद्दामा छलफल गर्न सदस्य गर्न कार्यक्रम

➤ परियोजनाको नाम: “दलित एकता: एकता मार्फत बल फोर्जिड”

➤ कार्य क्षेत्र: पर्सा जिल्ला

➤ कार्यक्रमको अवधि: १ वर्ष

➤ दातृ संगठन संस्था : पिस फोर
दलितस फाउन्डेसन नेपाल

➤ लाभान्वित जनसंख्या: १०००
(पुरुष : ५००) (महिला:
५००)

➤ कार्यक्रमको उद्देश्य:

- दलित मुद्दाहरू, इतिहास र सामाजिक-आर्थिक चुनौतिहरू बारे जागरूकता र बुझाइ बढाउन सहभागीहरूका बीचमा यी सरोकारहरूलाई सम्बोधन गर्न राम्रोसँग सूचित र समानुभूतिपूर्ण दृष्टिकोणलाई बढावा दिन ।
- दलित समुदाय भित्र र बाहिर प्रभावकारी वकालत र परिचालनको लागि आवश्यक ज्ञान, सीप र स्रोतहरू उपलब्ध गराएर सहभागीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्न, एक एकजुट र सशक्त सामूहिक सिर्जना गर्न।
- दलित अधिकार, सामाजिक न्याय र समान अवसरहरूको प्रवर्द्धन गर्ने नीति र पहलहरूको वकालत गर्न नीति निर्माताहरू, मानवअधिकार संगठनहरू र अन्य सरोकारवालाहरूसँग संलग्न हुन प्लेटफर्म स्थापना गर्न।
- दलित सशक्तिकरण, एकतालाई बढावा दिन र दलित समुदायका सदस्यहरूलाई शिक्षा, रोजगारी र सामाजिक समावेशीकरणको खोजीमा सल्लाह र सहयोग प्रदान गर्न प्रतिबद्ध व्यक्तिहरूको बलियो र सहयोगी सञ्जालको निर्माणलाई सहजीकरण गर्न।

➤ प्रमुख गतिविधिहरू:

- दलितहरूले सामना गर्नुपरेका ऐतिहासिक, सामाजिक र आर्थिक चुनौतिहरूको बारेमा सहभागीहरूलाई शिक्षित गर्न जानकारीमूलक कार्यशालाहरू र सेमिनारहरू सञ्चालन।
- प्रभावकारी सक्रियता र परिचालनको लागि आवश्यक उपकरणहरूसँग सहभागीहरूलाई सुसज्जित गर्न वकालत कौशल, सार्वजनिक भाषण, वार्तालाप प्रविधिहरू, र सामुदायिक संगठनमा प्रशिक्षण सत्रहरू व्यवस्था।
- लक्षित वकालत अभियानहरू सुरु, नीति निर्माताहरूसँग संवादमा संलग्न, र नीति परिवर्तनहरूलाई प्रभाव पार्न र स्थानीय, क्षेत्रीय र राष्ट्रिय स्तरहरूमा दलित-विशेष मुद्दाहरूलाई सम्बोधन गर्न समान विचारधारा भएका संगठनहरूसँग सहकार्य।
- दलित समुदाय भित्र एकता र सशक्तिकरणको भावनालाई बलियो समर्थन सञ्जाल निर्माण गर्न, चेतना जगाउन, र यालीहरू, टाउन हल बैठकहरू, र नेटवर्किङ कार्यक्रमहरू सहित सामुदायिक आउटरिच पहलहरूमा संलग्न।

➤ प्रमुख उपलब्धिहरू:

- दलित समुदायले सामना गरेका ऐतिहासिक र सामाजिक-आर्थिक चुनौतिहरूको राम्रोसँग बुझ्न सक्षम पाउँदै दलित मुद्दाहरूका सम्बन्धमा सहभागीहरूका बीचमा चेतना र ज्ञानको स्तरलाई सफलतापूर्वक बढाइयो।
- बृहत् तालिममार्फत सहभागीहरूलाई सशक्त बनाउँछ, उनीहरूको वकालत गर्ने सीपहरू, सार्वजनिक बोल्ने क्षमताहरू, र सामुदायिक परिचालन रणनीतिहरू सुधार गर्दै, परिणामस्वरूप थप प्रभावकारी र एकजुट कार्यकर्ता समूह बनाउँछ।
- दलित अधिकार र सामाजिक न्यायमा सकारात्मक प्रभाव पार्ने परिवर्तनहरूलाई प्रभाव पार्दै रणनीतिक वकालत अभियानहरू र

नीति निर्माताहरू र सम्बन्धित सरोकारवालाहरूसँग रचनात्मक संलग्नता मार्फत उल्लेखनीय नीतिगत प्रगतिहरू हासिल गरे।

- दलित समुदाय भित्र एक बलियो समर्थन सञ्जाल सफलतापूर्वक विकास गर्यो, आउटरिच गतिविधिहरू र सञ्जाल कार्यक्रमहरू आयोजना गर्ने जसले एकतालाई बढावा दिन्छ, संवादलाई प्रोत्साहित गर्यो, र समुदायका सदस्यहरूलाई महत्वपूर्ण सल्लाह र सहयोग प्रदान गर्यो।

➤ सारांश:

- “दलित एकता: एकबद्धता मार्फत बल फोर्जिड” कार्यक्रमले सहभागीहरूमा दलित मुद्दाहरूको बारेमा सचेतना र शिक्षालाई प्रभावकारी रूपमा बढायो। तालिम र सीप निर्माण मार्फत, यसले अधिवक्ताहरूलाई सशक्त बनायो, जसको परिणामस्वरूप सुधारिएको परिचालन र प्रभावकारी नीति सुधारहरू हुन्छन्। पहिले सफलतापूर्वक दलित समुदाय भित्र बलियो समर्थन सञ्जाल स्थापना गर्यो, एकतालाई बढावा दिँदै र समुदायका सदस्यहरूलाई महत्वपूर्ण सल्लाह र सहयोग प्रदान गर्यो ।

१८) दलित बालबालिकालाई शैक्षिक सामग्री वितरण कार्यक्रम

➤ परियोजनाको नाम: “दलित विद्वान: ज्ञान खाडलहरू, सशक्तिकरण भविष्य”

➤ कार्य क्षेत्र: पर्सा जिल्ला

➤ कार्यक्रमको अवधि: १ वर्ष

➤ दातृ संगठन संस्था :अन्तर्राष्ट्रिय
कल्याण र समर्थन फाउन्डेशन

➤ लाभान्वित जनसंख्या: ५७९
(छात्र :२८९) (छात्रा :२९०)

➤ कार्यक्रमको उद्देश्य:

■ दलित

त बालबालिकाको शिक्षाको पहुँच र किफायतीता बढाउन पाठ्यपुस्तक, स्टेशनरी र अध्ययन स्रोत जस्ता शैक्षिक सामग्रीको वितरणमा सहजीकरण गर्ने ।

■ दलित बालबालिकालाई सशक्तिकरण गर्न शैक्षिक उपकरण र स्रोतहरू उपलब्ध गराउने, उनीहरूलाई सिकाइमा थप सक्रियताका साथ संलग्न गराउन, उनीहरूको आत्मविश्वास बढाउन र शिक्षाप्रति सकारात्मक मनोवृत्ति बढाउन सक्षम बनाउने।

■ दलित बालबालिकाहरूलाई उनीहरूको अध्ययनमा उत्कृष्ट हुन आवश्यक सामग्रीहरू सुनिश्चित गरी उनीहरूको शैक्षिक कार्यमा सहयोग गर्न, अन्ततः उच्च शैक्षिक उपलब्धिहरू र अवसरहरूमा योगदान पुर्याउने।

■ शैक्षिक श्रोतमा समान पहुँच पुर्याएर शैक्षिक असमानतालाई सम्बोधन गर्न, शैक्षिक समानताको प्रवर्द्धन गर्न र दलित बालबालिकाका लागि शैक्षिक अवसरहरूमा रहेको खाडललाई कम गर्न।

➤ प्रमुख गतिविधिहरू:

- दलित बालबालिकाका विशेष शैक्षिक आवश्यकताहरू पहिचान गर्न गहन आवश्यकता मूल्याङ्कन। पाठ्यपुस्तकहरू, नोटबुकहरू, लेखन उपकरणहरू, र अन्य आवश्यक आपूर्तिहरू सहित उपयुक्त शैक्षिक सामग्रीहरू खरिद ।
- लक्षित दलित समुदाय वा विद्यालयमा शैक्षिक सामग्री वितरण गर्न वितरण कार्यक्रम आयोजना । साथसाथै, शिक्षाको महत्त्व र सिकाइ वृद्धिमा यी सामग्रीहरूले खेल्ने भूमिकालाई उजागर गर्न सचेतना अभियान सञ्चालन ।
- दलित समुदायसँग संलग्न हुनुहोस् र आमाबाबु र अभिभावकहरूलाई आफ्ना बालबालिकाको शिक्षालाई कसरी राम्रोसँग सहयोग गर्ने भनेर मार्गदर्शन गर्न कार्यशालाहरू आयोजना । घरमा अनुकूल सिकाइ वातावरण सिर्जना गर्न र निरन्तर सिकाइको मूल्यलाई जोड दिँदै अन्तर्दृष्टि प्रदान ।
- दलित बालबालिकाको शैक्षिक प्रगतिमा वितरण गरिएका शैक्षिक सामग्रीको उपयोग र प्रभावलाई ट्याक गर्न अनुगमन प्रणाली स्थापना । प्रतिक्रिया सङ्कलन गर्न, कुनै पनि चुनौतीहरू सम्बोधन गर्न, र प्रदान गरिएका स्रोतहरूको प्रभावकारी उपयोग सुनिश्चित गर्न फलो-अप भ्रमणहरू सञ्चालन ।

➤ प्रमुख उपलब्धिहरू:

- शैक्षिक सामग्रीहरू सफलतापूर्वक उपलब्ध गराएर, दलित बालबालिकाका लागि आवश्यक स्रोतहरूमा पहुँचमा उल्लेखनीय सुधार गर्दै, थप समावेशी सिकाइ वातावरणलाई सक्षम पाउँदै।
- शैक्षिक उपकरण र स्रोतहरू वितरण, दलित बालबालिकाहरूलाई उनीहरूको अध्ययनमा सक्रिय रूपमा संलग्न हुन सशक्त बनाउँदै र शिक्षाप्रति सकारात्मक मनोवृत्ति बढाउँदै, सहभागिता र संलग्नता बढाउने।
- कार्यक्रमले दलित बालबालिकाको शैक्षिक कार्यसम्पादनमा सुधार गर्न योगदान पुर्यायो, किनकि आवश्यक सामग्रीको उपलब्धताले

विषयहरूको राम्रोसँग बुझ्न र समग्र सिकाइ नतिजाहरू बढाएको थियो।

- शैक्षिक श्रोतमा समान पहुँच सुनिश्चित गर्दै, शैक्षिक समानता प्रवर्द्धन गर्दै र दलित बालबालिकाका लागि शैक्षिक अवसरहरूमा रहेको खाडललाई कम गर्दै, थप स्तरको खेल मैदानलाई बढावा दिएर शैक्षिक असमानता कम गर्यो।

➤ सारांश:

- दलित बालबालिकाका लागि शैक्षिक सामग्री वितरण कार्यक्रमले दलित समुदायका बालबालिकालाई आवश्यक सिकाइ स्रोतहरू उपलब्ध गराएर शैक्षिक असमानता हटाउने लक्ष्य राखेको छ। यो पहल गुणस्तरीय शिक्षामा समान पहुँच सुनिश्चित गर्न पाठ्यपुस्तक, कार्यपुस्तिका, स्टेशनरी र अन्य शैक्षिक सामग्री वितरणमा केन्द्रित छ। दलित बालबालिकालाई यी स्रोतहरू द्वारा सशक्तिकरण गरेर, कार्यक्रमले उनीहरूको शैक्षिक प्रदर्शन बढाउन, उनीहरूको आत्मविश्वास बढाउन र शैक्षिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणलाई प्रवर्द्धन गर्न प्रयास गर्छ।

१९) दलितका अन्य मुद्दाहरूमा छलफल गर्न दबाव समूह गठन गर्ने र बैठकहरू सञ्चालन

- परियोजनाको नाम: “दलित आवाज: न्याय र समानताको लागि एकताबद्ध वकालत”
- कार्य क्षेत्र: पर्सा जिल्ला
- कार्यक्रमको अवधि: १ वर्ष
- दातृ संगठन संस्था : पिस फोर दलितस फाउन्डेसन नेपाल
- लाभान्वित जनसंख्या: ४००
(पुरुष : २००) (महिला : २००)

➤ कार्यक्रमको उद्देश्य:

- दलित समुदायले सामना गरिरहेका सामाजिक, आर्थिक र राजनीतिक चुनौतिहरूलाई सम्बोधन गर्न सामूहिक कार्य, एकता र परिचालनको लागि मञ्च प्रदान गर्ने दबाव समूहहरू गठन गरी दलित समुदायहरूलाई सशक्त बनाउने।
- समुदाय भित्र र बाहिरका दलित मुद्दाहरूको बारेमा चेतना जगाउन, पूर्वाग्रह, भेदभाव र स्टिरियोटाइपहरू विरुद्ध लड्न सही जानकारी फैलिएको सुनिश्चित गर्दै, शिक्षालाई व्यक्तिहरूलाई सशक्त बनाउने माध्यमको रूपमा प्रवर्द्धन गर्ने।
- शिक्षा, रोजगारी, स्वास्थ्य सेवा र भूमि स्वामित्व लगायत समाजका सबै क्षेत्रहरूमा दलितहरूका लागि समान अधिकार, सामाजिक न्याय र समावेशीता प्रवर्द्धन गर्ने नीतिगत सुधार र कानूनको वकालत गर्ने।
- समुदायका सदस्यहरू, कार्यकर्ताहरू, विद्वानहरू, र नीति निर्माताहरूलाई सहयोग गर्न, विचारहरू आदानप्रदान गर्न, र दलित समस्याहरूको विविध दायरालाई प्रभावकारी रूपमा सम्बोधन गर्न अभिनव समाधानहरू खोज्न सँगै काम गर्न प्रोत्साहित गर्ने नियमित बैठकहरू मार्फत खुला संवाद र छलफलहरू सहज बनाउने। यस उद्देश्यले सरोकारवालाहरू बीच एकता र सहयोग बढाउनु हो ।

➤ प्रमुख गतिविधिहरू:

- दलित समस्याहरूमा समर्पित दबाव समूहहरूले समुदायलाई उनीहरूको अधिकार, सामाजिक असमानता र उपलब्ध स्रोतहरू बारे शिक्षित गर्न सचेतना अभियानहरू आयोजना गरे। यी अभियानहरूमा दलित जनसङ्घालाई सूचना प्रवाह गर्ने र सशक्तिकरण गर्ने उद्देश्यले कार्यशाला, गोष्ठी र सार्वजनिक भाषणहरू समावेश थिए।

- यी दबाव समूहहरूले दलित सरोकारहरूलाई सम्बोधन गर्ने नीति र कानूनलाई प्रभाव पार्नको लागि वकालत र लबिङ गतिविधिहरूमा सक्रिय रूपमा संलग्न थिए। उनीहरूले सरकारी अधिकारीहरू, राजनीतिज्ञहरू र सम्बन्धित सरोकारवालाहरूसँग आफ्नो मुद्दा प्रस्तुत गर्न र दलितहरूको सामाजिक-आर्थिक स्थिति र समग्र कल्याणमा सुधार गर्ने नीति कार्यान्वयनका लागि जोड दिए।
- दबाव समूहहरूले दलित समुदायलाई परिचालन गर्ने, समस्याहरूलाई सामूहिक रूपमा सम्बोधन गर्न व्यक्ति र संस्थाहरूको सञ्जाल सिर्जना गर्ने काम गरे। सामुदायिक बैठकहरू मार्फत, उनीहरूले जातीय भेदभाव र असमानता जस्ता विभिन्न चुनौतीहरूको सामना गर्न दलितहरू बीच एकतालाई बढावा दिँदै संवाद र सहकार्यलाई प्रोत्साहित गरे।
- दबाव समूहहरूले सक्रिय रूपमा दलितहरूलाई कानुनी सहायता र मार्गदर्शन प्रदान गरे, उनीहरूलाई उनीहरूको कानुनी अधिकार र न्याय खोज्ने बाटोहरू बारे राम्ररी जानकारी भएको सुनिश्चित गर्दै। यसमा कानूनी सहायता क्लिनिकहरू व्यवस्थित गर्ने, कानूनी पेशाकर्मीहरूको पहुँचलाई सहजीकरण गर्ने, र उनीहरूको जातको आधारमा भेदभाव, हिंसा, वा अधिकारको इन्कार सम्बन्धी मुद्दा दायर गर्न व्यक्तिहरूलाई समर्थन गर्ने समावेश थियो।

➤ प्रमुख उपलब्धिहरू:

- व्यापक सचेतना अभियानहरू मार्फत, दबाव समूहहरूले दलित समुदायमा उनीहरूको अधिकार र उपलब्ध स्रोतहरूको बारेमा उल्लेखनीय रूपमा चेतना जगाए। यो बढेको चेतनाले दलितहरूलाई आफ्नो अधिकार सुनिश्चित गर्न र भेदभावको प्रभावकारी रूपमा प्रतिरोध गर्न सशक्त बनायो।
- सफल वकालत र लबिङ प्रयासहरूले दलितहरूका लागि अझ राम्रो कानूनी सुरक्षा प्रदान गर्ने नीतिगत सुधारहरू निम्त्यायो। यी

नीति परिवर्तनहरूले प्रणालीगत भेदभावलाई सम्बोधन गर्न, सामाजिक-आर्थिक अवस्था सुधार गर्न र दलित जनसंख्याको समग्र कल्याणलाई अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्य राखेका थिए।

- परिचालन प्रयास र सामुदायिक निर्माण गतिविधिहरूले दलित समुदायमा एकता र ऐक्यबद्धताको भावना बढायो। सामुदायिक बैठकहरू आयोजना गरेर र नेटवर्किङको सुविधा दिएर, दबाव समूहहरूले सम्बन्ध र एकतालाई बलियो बनाउन मद्दत गर्यो, चुनौतीहरूको सामना गर्न सामूहिक कार्यलाई सक्षम पार्दै।
- कानुनी सहयोग प्रदान गर्न र अधिकार जागरूकता प्रवर्द्धनले दलितहरूको न्यायमा पहुँच सुधार गर्न योगदान पुर्यायो। दबाव समूहहरूले व्यक्तिहरूलाई कानुनी प्रणालीमा नेभिगेट गर्न, उनीहरूका मुद्दाहरूको सुनुवाइ र कारवाही सुनिश्चित गर्न मद्दत गरे, यसरी भेदभाव र अन्याय विरुद्धको लडाइलाई अगाडि बढाए ।

➤ सारांश:

- कार्यक्रमले प्रभावकारी रूपमा दलित चेतना जगाउन, समुदायलाई सशक्तिकरण, र असमानता विरुद्ध लड्न, न्याय प्रवर्द्धन र सामुदायिक एकतालाई सुदृढ गर्न दिगो विकास लक्ष्यहरू (SDGs) सँग पङ्क्तिबद्ध नीति सुधारको वकालत गर्यो ।

२०) दलित अधिकारका लागि दलित दबाव समूहको गठन

➤ परियोजनाको नाम: “दलित अधिकार अहिले: समान न्यायको लागि एकता परिचालन”

➤ कार्य क्षेत्र: पर्सा जिल्ला

➤ कार्यक्रमको अवधि: १ वर्ष

➤ दातृ संगठन संस्था : पिस फोर दलितस
फाउन्डेसन नेपाल

➤ लाभान्वित जनसंख्या: ४५० (पुरुष : २२५)
(महिला : २२५)

➤ कार्यक्रमको उद्देश्य:

- दलित समुदायका लागि समान अधिकार, अवसर र सामाजिक-आर्थिक विकासको व्यवस्था गर्न, जातीय विभेदलाई चुनौती दिई न्यायपूर्ण व्यवहार सुनिश्चित गर्न दलित दबाव समूह स्थापना गर्ने ।
- दलित समुदायमा उनीहरूको अधिकार, सामाजिक असमानता, र उपलब्ध स्रोतहरू बारे सचेतना अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रमहरू र अभियानहरू सिर्जना गर्ने, व्यक्तिहरूलाई सूचित निर्णय गर्न र भेदभाव विरुद्ध खडा हुन सशक्त बनाउने उद्देश्य।
- असमानता घटाउने, शिक्षा, स्वास्थ्य सेवा र आर्थिक अवसरहरूमा पहुँच बढाउने कानूनलाई प्रभाव पार्न खोज्दै दलित समस्याहरूलाई सम्बोधन गर्ने नीति सुधारका लागि लबिङ गर्न सरकारी निकायहरू र सम्बन्धित संस्थाहरूसँग संलग्न हुन।
- दलित समुदाय भित्र एकता र ऐक्यबद्धतालाई समर्थन नेटवर्कहरू स्थापना गरेर र सामुदायिक एकतालाई बढावा दिन, व्यक्तिहरूलाई सशक्तिकरण गर्ने, अनुभवहरूको आदानप्रदान गर्न र सामूहिक रूपमा चुनौतीहरूलाई सम्बोधन गर्न, अन्ततः बलियो र अधिक लचिलो समुदायलाई प्रवर्द्धन गर्ने लक्ष्य राख्दै।

➤ प्रमुख गतिविधिहरू:

- समूहले दलित समुदाय भित्र र बाहिरका व्यक्तिहरूलाई दलित इतिहास, संस्कृति र अधिकारका बारेमा शिक्षित गर्न शैक्षिक कार्यशालाहरू र सेमिनारहरू सञ्चालन गर्यो। यी सत्रहरूको उद्देश्य स्टिरियोटाइपहरू र पूर्वाग्रहहरू हटाउन, समानुभूति र समझदारी बढाउने थियो।
- दलितहरूले भोग्नुपरेको भेदभावमा प्रकाश पार्नको लागि समूहले विभिन्न प्लेटफर्महरू (प्रिन्ट, डिजिटल, श्रव्यदृश्य) मार्फत मिडिया अभियानहरू सुरु गर्यो। यी अभियानहरूले प्रचलित मुद्दाहरू, भेदभावका घटनाहरू, र सामाजिक परिवर्तनको तत्काल आवश्यकताको बारेमा चेतना जगाए।
- समूहले वकालत प्रयासहरूको पहुँच र प्रभावलाई विस्तार गर्न समान विचारधारा भएका संगठनहरू, कार्यकर्ताहरू र प्रभावकारीहरूसँग गठबन्धन बनायो। सहकार्यले दलित अधिकार र सामाजिक न्यायको वकालत गर्ने सामूहिक आवाजलाई बलियो बनायो।
- दलित अधिकारको संरक्षण गर्ने र उनीहरूको सामाजिक-आर्थिक उत्थानको प्रवर्द्धन गर्ने नीति र कानूनको वकालत गर्नका लागि नीति निर्माताहरू र सरकारी निकायहरूसँग वार्तालापमा संलग्न समूहले। दबाव समूहले दलितका सरोकार र आवश्यकताहरूलाई कानूनी ढाँचाभित्र पर्याप्त रूपमा सम्बोधन भएको सुनिश्चित गर्न प्रयास गर्यो।

➤ प्रमुख उपलब्धिहरू:

- शैक्षिक कार्यशाला, सेमिनार र मिडिया अभियानहरू मार्फत सफलतापूर्वक दलित अधिकार र मुद्दाहरूको बारेमा सचेतना जगायो। यो बढेको चेतनाले स्टिरियोटाइपहरूलाई चुनौती दिन र दलित समुदायको थप समानुभूतिपूर्ण समझलाई बढावा दिन मद्दत गर्यो।

- दलित अधिकार संरक्षण र सामाजिक-आर्थिक सशक्तिकरण प्रवर्द्धन गर्न नीतिगत परिवर्तन र विधायी सुधारका लागि प्रभावकारी रूपमा वकालत गरियो। नीति निर्माताहरूसँग दिगो संलग्नता माफत, भेदभावलाई सम्बोधन गर्ने र समावेशीकरणलाई बढावा दिने उद्देश्यका नीतिहरूको निर्माण र कार्यान्वयनमा योगदान पुर्यायो।
- दलित अधिकारका लागि बलियो र एकताबद्ध आवाज सिर्जना गर्दै समान विचारधारा भएका संस्था र व्यक्तिहरूसँग गठबन्धन निर्माणमा सहजीकरण गरेको छ । यो एकताले सामुदायिक परिचालन र ऐक्यबद्धताको भावनालाई बढावा दियो, दलितहरूलाई भेदभाव विरुद्ध खडा हुन र आफ्नो अधिकार सुनिश्चित गर्न सशक्त बनायो।
- निष्पक्ष प्रतिनिधित्व र न्यायमा पहुँच सुनिश्चित गर्दै दलितहरूलाई अत्यावश्यक कानुनी सहायता र मार्गदर्शन प्रदान गरियो। भेदभाव र हिंसाका मुद्दाहरू सफलतापूर्वक पछ्याउँदै, अपराधीहरूलाई जवाफदेही बनाउँदै र सक्रिय रूपमा दलित अधिकारहरूको संरक्षण गर्ने अभू न्यायपूर्ण कानुनी प्रणालीको लागि उदाहरणहरू सेट गर्यो।

➤ सारांश:

- यस कार्यक्रमको उद्देश्य दलितहरूलाई सचेतना जगाउने, वकालत र मिडिया अभियानहरू माफत स्टिरियोटाइपहरूलाई चुनौती दिने, सामूहिक शक्तिका लागि गठबन्धनहरू बढाउँदै, अधिकारको रक्षाका लागि नीति परिवर्तनको वकालत गर्ने र कानुनी सहायता प्रदान गर्ने उद्देश्य थियो। यी प्रयासहरूले दिगो विकास लक्ष्यहरू, विशेष गरी गरिबी, शिक्षा, लैङ्गिक समानता, कम असमानता, र शान्ति र न्याय प्रवर्द्धनलाई सम्बोधन गर्दै ।

२१) दबाव समूह गठन र छलफल बैठक कार्यक्रम

- परियोजनाको नाम: “दलित सामूहिक: एकता र संवादबाट वकालत”
- कार्य क्षेत्र: पर्सा जिल्ला
- कार्यक्रमको अवधि: २ वर्ष
- दातृ संगठन संस्था : पिस फोर दलितस फाउन्डेसन नेपाल
- लाभान्वित जनसंख्या: १०००
(पुरुष : ५००) (महिला : ५००)
- कार्यक्रमको उद्देश्य:

■ विशेष

सरोकारहरू सम्बोधन गर्न वा विशेष कारणहरूको वकालत गर्न, सदस्यहरू बीचको सहकार्य र एकता प्रवर्द्धन गर्न सामूहिक आवाजको प्रतिनिधित्व गर्न एक सुसंगत र संगठित दबाव समूह स्थापना गर्ने।

■ विभिन्न परिप्रेक्ष्यहरू जम्मा गर्ने, साझा लक्ष्यहरू पहिचान गर्ने र प्रभावकारी वकालतका लागि सूचित रणनीतिहरू निर्माण गर्ने लक्ष्य राखेर सदस्यहरूबीच खुला संवाद र रचनात्मक वार्तालापलाई प्रोत्साहन गर्ने छलफल बैठकहरू आयोजना गर्ने।

■ यी मुद्दाहरूलाई प्रभावकारी रूपमा सम्बोधन गर्न कार्ययोग्य योजना र रणनीतिहरू विकास गर्ने उद्देश्यका साथ समूहको उद्देश्यसँग सम्बन्धित महत्वपूर्ण मुद्दाहरू वा सरोकारका क्षेत्रहरूलाई पहिचान गर्न र प्राथमिकता दिन प्लेटफर्म प्रयोग गर्ने।

■ समूहको वकालत पहलहरूमा सक्रिय सहभागिता र सदस्यहरूको संलग्नतालाई प्रोत्साहित गर्न, सामूहिक प्रयास र समन्वयात्मक कार्यहरू मार्फत समूहको उद्देश्यहरू अगाडि बढाउन संलग्नता र प्रतिबद्धताको संस्कृतिलाई बढावा दिना।

➤ प्रमुख गतिविधिहरू:

- दबाव समूह गठनको उद्देश्य र उद्देश्यको परिचय दिएर कार्यक्रम सुरु भएको थियो । समूहको लक्ष्य, भिजन, र व्यापक लक्ष्यहरू प्रस्तुत गरिएको थियो, साथै समूहले सम्बोधन गर्ने उद्देश्यका मुद्दाहरू वा सरोकारहरू र वांछित नतिजाहरू बारे छलफल गरियो।
- सदस्यता मापदण्ड, योग्यता र दबाव समूहमा सामेल हुने प्रक्रिया बारे जानकारी प्रदान गरिएको थियो। समूहको सम्भावित संरचना, नेतृत्वको भूमिका, समिति र जिम्मेवारीलगायतका विषयमा छलफल भएको थियो । सहभागीहरूलाई नेतृत्व पद वा समितिको संलग्नतामा आफ्नो रुचि व्यक्त गर्न प्रोत्साहित गरियो।
- पहिचान गरिएका मुद्दाहरूलाई सम्बोधन गर्नका लागि नीतिगत प्राथमिकता र सम्भावित रणनीतिहरूबारे छलफल गर्न सहज भएको थियो। सदस्यहरूलाई उनीहरूको दृष्टिकोण, अनुसन्धान निष्कर्षहरू, र विशेषज्ञता साभ्या गर्न प्रोत्साहित गरियो। समूहको दृष्टिकोणसँग मिल्दोजुल्दो नीतिगत लक्ष्य, कार्यनीति र कार्य योजनाहरूलाई प्राथमिकता दिन ब्रेनस्टर्मिङ सत्रहरू आयोजना गरियो।
- समूह भित्र प्रभावकारी सञ्चार र सहकार्यको महत्त्वमा जोड दिइएको थियो। संवादलाई प्रवर्द्धन गर्ने, सूचना आदानप्रदान गर्ने र कार्यहरू समन्वय गर्ने तरिकाहरूबारे छलफल भएको थियो। एक संचार योजना विकसित गरिएको थियो, र भविष्यका बैठकहरू, घटनाहरू, र वकालत गतिविधिहरूको लागि समयरेखा सेट गरिएको थियो। सदस्यहरूलाई विशेष कार्य र जिम्मेवारीहरूमा प्रतिबद्ध हुन प्रोत्साहित गरियो।

➤ प्रमुख उपलब्धिहरू:

- कार्यक्रमले दबाव समूहका लागि एकीकृत भिजन र मिसन स्थापना गर्न सफलतापूर्वक सहज बनायो। सदस्यहरूले स्पष्ट

उद्देश्यहरू परिभाषित गर्न, साभ्का उद्देश्य र साभ्का लक्ष्यहरू तर्फ आफ्ना प्रयासहरूलाई पडिक्तबद्ध गर्न सहयोग गरे।

- कार्यक्रमले विभिन्न प्रकारका व्यक्तिहरूलाई आकर्षित गर्यो जो कारणको लागि प्रतिबद्ध थिए। सदस्यता मापदण्ड पूरा भयो, र समूहले उत्साही व्यक्तिहरूलाई स्वागत गर्यो, सामूहिक कार्य र वकालतको लागि बलियो आधार सिर्जना गर्यो।
- केन्द्रित छलफल र सहयोगी प्रयासहरू मार्फत, समूहले दबावका मुद्दाहरूलाई सम्बोधन गर्न रणनीतिक नीतिहरू बनाएको छ। नीति लक्ष्यहरूलाई प्राथमिकता दिइयो, वकालत गर्न लक्षित दृष्टिकोण सुनिश्चित गर्दै र दबाव समूहका पहलहरूको प्रभावलाई अधिकतम बनाउँदै।
- कार्यक्रमले प्रभावकारी सञ्चार र सहकार्यको महत्त्वलाई जोड दियो, जसले गर्दा राम्रोसँग संरचित सञ्चार योजना बनाइन्छ। सदस्यहरूलाई विशेष कार्य र जिम्मेवारीहरू तोकिएको थियो, समन्वयात्मक कार्यहरू र भविष्यमा वकालत प्रयासहरूको लागि आधार तयार पार्दै।

➤ सारांश:

- कार्यक्रमले दृष्टि र मिशनमा एकता हासिल गर्यो, प्रतिबद्ध र विविध सदस्यता भेला गर्यो, रणनीतिक नीतिहरू रेखांकित गर्यो, र समन्वयित वकालत प्रयासहरूको लागि प्रभावकारी सञ्चार र कार्य योजनाहरू स्थापना गर्यो ।

२२) दलित समुदायको सशक्तिकरणका लागि अन्तरक्रिया कार्यक्रम

➤ परियोजनाको नाम: “दलित सशक्तिकरण: संवाद र कार्यको माध्यमबाट बलियो बनाउने”

➤ कार्य क्षेत्र: पर्सा जिल्ला

➤ कार्यक्रमको अवधि: १ वर्ष

➤ दातृ संगठन संस्था : पिस फोर दलितस
फाउन्डेसन नेपाल

➤ लाभान्वित जनसंख्या: ९०

(पुरुष : ४५)

(महिला : ४५)

➤ कार्यक्रमको उद्देश्य:

- गुणस्तरीय शिक्षा, छात्रवृत्ति र सीप विकास कार्यक्रमहरूमा पहुँच प्रदान गरी दलित व्यक्तिहरूको लागि शैक्षिक अवसरहरू र परिणामहरू अभिवृद्धि गर्ने। साक्षरता प्रवर्द्धन, भर्नालाई प्रोत्साहन, र उनीहरूको सामाजिक आर्थिक स्थिति माथि उठाउन व्यावसायिक तालिमको सुविधा ।
- दलित समुदायमा उच्चमशीलता समर्थन, रोजगारी स्थापना पहल, र मेन्टरशिप कार्यक्रमहरू मार्फत आर्थिक स्वतन्त्रता र वित्तीय स्थिरतालाई बढावा । दलितको स्वामित्वमा रहेको व्यवसायको सृजना, रोजगारीका लागि सीप विकास र ऋण र स्रोतमा पहुँचलाई प्रोत्साहन ।
- कार्यशाला, सचेतना अभियान र सामुदायिक संवादको माध्यमबाट दलित अधिकार, सामाजिक भेदभाव र समानता बारे चेतना जगाउने । स्टिरियोटाइपहरूलाई चुनौती दिएर, समान अवसरहरूको लागि वकालत गर्दै, र सकारात्मक अन्तर-समुदाय अन्तरक्रियाहरूलाई प्रोत्साहित गरेर समावेशी समाजको प्रवर्द्धन ।
- भेदभाव, अन्याय र हिंसाका मुद्दाहरूलाई सम्बोधन गर्न दलित व्यक्तिहरूलाई कानुनी सहायता र वकालत । उनीहरूलाई उनीहरूको अधिकारको बारेमा शिक्षित गर्ने, कानुनी सहायता क्लिनिकहरूको सुविधा, र कानून अन्तर्गत उचित उपचार र संरक्षण सुनिश्चित गर्न कानूनी संस्थाहरूसँग सहकार्य ।

➤ प्रमुख गतिविधिहरू:

- दलित समुदायका लागि शैक्षिक अवसरहरू अभिवृद्धि गर्न शैक्षिक कार्यशाला, सेमिनार र तालिम सत्रहरू आयोजना गरियो। छात्रवृत्ति आवेदन, मेन्टरशिप कार्यक्रम, र क्यारियर विकास मा मार्गदर्शन प्रदान गरियो, व्यक्तिहरूलाई उच्च शिक्षा पछ्याउन र आवश्यक सीपहरू प्राप्त गर्न सशक्तिकरण।
- दलित समुदायमा आर्थिक स्वाधीनता बढाउन उद्यमशीलता, वित्तीय साक्षरता र सीप निर्माण सम्बन्धी कार्यशालाहरू सञ्चालन गरियो। व्यवसाय सुरु गर्ने, वित्त व्यवस्थापन गर्ने, कर्जाको पहुँच र दिगो जीविकोपार्जनका लागि मार्गदर्शन प्रदान गरिएको थियो।
- दलित समुदाय र ठूला समाज दुवैलाई दलित अधिकार, सामाजिक समावेशीकरण र भेदभावका हानिकारक प्रभावहरूबारे सचेतना अभियान सञ्चालन गरिएको थियो। मल्टिमिडिया प्लेटफर्महरू, सामुदायिक छलफलहरू, र सूचनात्मक सामग्रीहरू स्टिरियोटाइपहरूलाई चुनौती दिन र थप समावेशी समाजलाई बढावा दिन प्रयोग गरियो।
- भेदभाव वा कानुनी चुनौतिहरूको सामना गरिरहेका दलित व्यक्तिहरूलाई विशेष कानूनी सहायता प्रदान गर्दै कानूनी सहायता क्लिनिकहरू स्थापना गरियो। कानूनी पेशाकर्मीहरूसँगको सहकार्यले दलित समुदायका सदस्यहरूको अधिकारको संरक्षण र संरक्षणमा मार्गदर्शन, समर्थन र प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गरेको छ।

➤ प्रमुख उपलब्धिहरू:

- कार्यक्रमले दलित समुदायका सदस्यहरूको शैक्षिक सहभागिता र चेतनामा वृद्धि गर्न सफल भयो। धेरै व्यक्तिहरूले शैक्षिक कार्यक्रमहरूमा भर्ना भए, छात्रवृत्तिहरू प्राप्त गरे, र कार्यशालाहरू र तालिमहरू मार्फत बहुमूल्य सीपहरू प्राप्त गरे, शैक्षिक सशक्तिकरणलाई बढावा दिए।

- कार्यक्रमले दलित समुदायमा उद्यमशीलता वृद्धि र आर्थिक स्थायित्व बढाएर आर्थिक उत्थानमा योगदान पुऱ्याएको छ । दलित व्यक्तिहरूले वित्तीय साक्षरता, उद्यमशीलता र व्यवसाय व्यवस्थापनमा ज्ञान र सीपहरू प्राप्त गरे, जसले नयाँ व्यवसायको स्थापना र जीवनयापनमा सुधार ल्यायो।
- सामुदायिक सचेतना अभियान र शैक्षिक पहलहरू मार्फत, कार्यक्रमले दलित अधिकार र मुद्दाहरूको बारेमा सामाजिक चेतनालाई उल्लेखनीय रूपमा बढाएको छ। व्यापक समाजले थप समावेशी र समानुभूतिपूर्ण वातावरणको प्रवर्द्धन गर्दै दलित समुदायले सामना गरिरहेका चुनौतीहरूको गहिरो बुझाइ प्राप्त गरेको छ।
- कार्यक्रमले प्रभावकारी रूपमा दलित व्यक्तिहरूको लागि कानुनी समर्थनमा पहुँच बढाएको छ, उनीहरूको अधिकारको संरक्षण सुनिश्चित गरेको छ। कानुनी सहायता क्लिनिकहरू र वकालत प्रयासहरूले आवश्यक सहयोग प्रदान गरे, समुदायका सदस्यहरूलाई कानुनी चुनौतिहरू र भेदभावहरूलाई प्रभावकारी रूपमा सम्बोधन गर्न सक्षम पार्दै।

➤ सारांश:

- कार्यक्रमले दलित समुदायलाई शिक्षा, उद्यमशीलता र कानुनी सहायता मार्फत सशक्त बनायो। यसले शैक्षिक सहभागिता र चेतना बढाएको छ, आर्थिक उत्थान र सामाजिक समावेशीकरणलाई बढावा दिएको छ। सचेतना अभियानहरूले स्टिरियोटाइपहरूलाई चुनौती दियो, जबकि कानुनी सहायताले न्यायमा पहुँच सुनिश्चित गर्यो, समग्र सशक्तिकरण र सामाजिक समझलाई बढायो ।

२३) सामाजिक रूपान्तरणका लागि दलित समुदाय सशक्तिकरण कार्यक्रम

➤ परियोजनाको नाम: “दलित उदय: सशक्तिकरण मार्फत सामाजिक रूपान्तरणको उत्प्रेरक”

➤ कार्य क्षेत्र: पर्सा जिल्ला

➤ कार्यक्रमको अवधि: १ वर्ष

➤ दातृ संगठन संस्था : सी बि बि एन
नेपाल

➤ लाभान्वित जनसंख्या: २५९

(पुरुष :१३०)

(महिला :१२९)

➤ कार्यक्रमको उद्देश्य:

- गुणस्तरीय शिक्षामा पहुँच र सीप विकासमा ध्यान केन्द्रित गरी दलित समुदायका लागि शैक्षिक अवसरहरू अभिवृद्धि गर्ने । बहूदो भर्ना सुनिश्चित गर्नुहोस्, छाड्ने दर घटाउनुहोस्, र रोजगारी र सामाजिक आर्थिक स्थिति सुधार गर्न बजार-सान्दर्भिक सीपहरूमा प्रशिक्षण प्रदान गर्नुहोस्।
- उच्चमशीलता प्रवर्द्धन, दलितको स्वामित्वमा रहेका व्यवसायहरूलाई समर्थन गर्दै र वित्तीय साक्षरता बढाएर आर्थिक सशक्तिकरणलाई सहज बनाउना। दलित समुदायमा आत्मनिर्भरता र आर्थिक वृद्धिको लक्ष्य राख्दै ऋण, बजार र स्रोतमा पहुँचलाई प्रोत्साहन गर्ने ।
- चेतनामूलक अभियान र वकालतका प्रयासहरू मार्फत दलित समुदायले सामना गर्ने भेदभाव, जातीय पूर्वाग्रह र सामाजिक कलंकलाई चुनौती दिन र कम गर्न। थप समावेशी र समतामूलक समाजको विकास गर्दै, सामाजिक मनोवृत्ति र व्यवहारमा परिवर्तनलाई प्रोत्साहन गर्नुहोस्।
- भेदभाव, अन्याय र हिंसाका घटनाहरूलाई सम्बोधन गर्न दलित समुदायलाई कानुनी सहायता, समर्थन र वकालत गर्ने। कानूनी अधिकारको बारेमा सचेतना जगाउनुहोस्, निष्पक्ष उपचार सुनिश्चित गर्नुहोस्, र कानुनी न्याय सबैका लागि पहुँचयोग्य र समर्थनयोग्य वातावरण सिर्जना गर्ने दिशामा काम गर्नुहोस्।

➤ प्रमुख गतिविधिहरू:

- दलित समुदायका लागि शैक्षिक अवसरहरू बढाउन व्यावसायिक तालिम कार्यक्रमहरू प्रदान गर्दै शिक्षा केन्द्रहरू स्थापना गरियो। अकादमिक कार्यसम्पादन सुधार गर्न र रोजगारी र उद्यमशीलताका लागि आवश्यक सीपहरू प्रदान गर्नका लागि छात्रवृत्ति, ट्यूटोरिङ र करियर परामर्श प्रदान गरिएको थियो।
- लघु ऋणमा पहुँच र वित्तीय साक्षरता तालिमसँगै उद्यमशीलता कार्यशालाहरू सञ्चालन गरियो। साना व्यवसायहरू सुरु गर्ने र व्यवस्थापन गर्ने बारे मार्गदर्शन प्रदान गरिएको थियो, र दलित उद्यमीहरूलाई बजार जडानको सुविधा र उनीहरूको उत्पादन र सेवाहरू प्रदर्शन गर्न प्लेटफर्महरू सिर्जना गरी समर्थन विस्तार गरिएको थियो।
- भेदभाव, सामाजिक समावेशीकरण र मानवअधिकार सम्बन्धी सचेतना अभियान, कार्यशाला र गोष्ठी आयोजना गरिएको थियो । गैरसरकारी संस्थाहरू, सामुदायिक नेताहरू र प्रभावकारीहरूसँगको सहकार्यले जातीय पूर्वाग्रहको बारेमा चेतना जगाउन र थप स्वीकार्य र समावेशी समाजलाई प्रवर्द्धन गर्न मद्दत गर्यो।
- दलित व्यक्तिहरूलाई निःशुल्क कानुनी सहायता उपलब्ध गराउन कानुनी सहायता क्लिनिकहरू स्थापना गरियो वा कानुनी संस्थाहरूसँग साभेदारी गरियो। कानुनी साक्षरता कार्यशालाहरू सञ्चालन गरियो, उजुरीहरू दायर गर्न सहयोग प्रदान गरियो, र भेदभाव, हिंसा, वा कानुनी अधिकारहरूको उल्लङ्घनका मुद्दाहरूलाई सम्बोधन गर्न वकालत समर्थन प्रदान गरियो। कार्यक्रमले समुदायलाई कानुनी न्याय र संरक्षण खोज्न सशक्त बनायो।

➤ प्रमुख उपलब्धिहरू:

- कार्यक्रमले दलित समुदायमा शैक्षिक सहभागिता र सीप विकासमा उल्लेख्य वृद्धि गरेको छ । धेरै व्यक्तिहरूले गुणस्तरीय शिक्षामा पहुँच, छात्रवृत्ति प्राप्त गरे, र व्यावसायिक प्रशिक्षण मार्फत महत्त्वपूर्ण सीपहरू प्राप्त गरे, जसले सुधारिएको रोजगारी र सामाजिक आर्थिक वृद्धिमा योगदान पुर्यायो।
- कार्यक्रमले दलित उद्यमीहरूलाई सशक्तिकरण र वित्तीय साक्षरता प्रवर्द्धन गरेर आर्थिक उत्थानलाई सफलतापूर्वक बढायो। दलितको स्वामित्वमा रहेका व्यवसायहरू फस्टाउन थाले, उद्यमशीलता कार्यशालाहरू, माइक्रोक्रेडिट समर्थन, र बजार जडानहरू, जसले आर्थिक आत्मनिर्भरता र वृद्धिको नेतृत्व गर्यो।
- केन्द्रित सचेतना अभियान र कार्यशालाहरू मार्फत, कार्यक्रमले भेदभाव र सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी सामाजिक चेतनालाई सफलतापूर्वक जगाएको छ। यसले सामाजिक मनोवृत्तिमा परिवर्तन, जातीय पूर्वाग्रहलाई कम गर्न र दलित समुदायका लागि थप समावेशी र समानतापूर्ण वातावरणको प्रवर्द्धन गर्न योगदान पुर्यायो।
- कार्यक्रमले दलित समुदायका लागि कानुनी स्रोत र न्यायमा प्रभावकारी पहुँच बढाएको छ। कानूनी सहायता क्लिनिकहरू र कानूनी साक्षरता कार्यशालाहरूले व्यक्तिहरूलाई उनीहरूको कानूनी अधिकारहरू बुझ्न र जोड दिन, भेदभाव, हिंसा, र कानूनी उल्लङ्घनहरू विरुद्ध निष्पक्ष व्यवहार र संरक्षण सुनिश्चित गर्न सुसज्जित गर्दछ।

➤ सारांश:

- दलित सामुदायिक सशक्तीकरण कार्यक्रम शिक्षा, आर्थिक वृद्धि, सामाजिक समावेशीकरण र कानुनी सहयोगमा केन्द्रित रहेको बृहत् पहल थियो। यसले सफलतापूर्वक शैक्षिक अवसरहरू र सीपहरू बढायो, उच्चमशीलता र वित्तीय साक्षरता प्रवर्द्धन गर्यो, भेदभावको बारेमा सचेतना जगायो, र अधिकारहरूको रक्षा गर्न कानुनी सहायता प्रदान गर्यो। कार्यक्रमले दलित समुदायलाई सशक्त बनाउन, सकारात्मक परिवर्तन र प्रगतिलाई बढावा दिन महत्वपूर्ण योगदान पुर्यायो ।

२४) परिवर्तनको लागि महिला जागरूकता र सशक्तिकरण सञ्चालन कार्यक्रम

➤ परियोजनाको नाम: “उनको आवाज: दिगो परिवर्तनका लागि महिला जागरूकता र सशक्तिकरण”

- कार्य क्षेत्र: पर्सा जिल्ला
- कार्यक्रमको अवधि: ३ महिना
- दातृ संगठन संस्था :आसा नेपाल
- लाभान्वित जनसंख्या: ३०० महिला
- कार्यक्रमको उद्देश्य:

- समान
अवसर र महिलाको व्यवहारको वकालत गर्न, लैङ्गिक भेदभाव र पूर्वाग्रहलाई सम्बोधन गर्दै अधिक समान समाज निर्माण गर्ना।
- गुणस्तरीय शिक्षामा पहुँच र महिलाहरूको सीप विकासमा सुधार गर्न, उनीहरूको व्यक्तिगत र व्यावसायिक विकासलाई सक्षम बनाउन।
- उच्चमशीलता, रोजगारी, र वित्तीय साक्षरता मार्फत आर्थिक स्वतन्त्रता हासिल गर्न महिलाहरूलाई सहयोग गर्ना।

- घरेलु हिंसा, उत्पीडन र दुर्व्यवहारलाई सम्बोधन गर्दै, सचेतना जगाउने र सुरक्षित वातावरणको प्रवर्द्धन गरी महिला विरुद्ध हुने हिंसा अन्त्य गर्न काम गर्ने।

➤ प्रमुख गतिविधिहरू:

- लैङ्गिक समानता, महिला अधिकार र व्यक्तिगत विकास सम्बन्धी शैक्षिक कार्यशालाहरू सञ्चालन गरियो। सञ्चार, नेतृत्व र वित्तीय व्यवस्थापन लगायत विभिन्न सीपहरू समेट्ने तालिम सत्रहरू महिलाहरूको क्षमता र आत्मविश्वास बढाउन प्रस्ताव गरिएको थियो।
- व्यवसायिक योजना, वित्तीय साक्षरता र बजारमा पहुँच सम्बन्धी मार्गदर्शन प्रदान गर्दै उद्यमशीलता कार्यशालाहरू सञ्चालन गरियो। आर्थिक स्वतन्त्रता प्रवर्द्धन गर्दै महिलाहरूलाई आफ्नै व्यवसाय सुरु गर्न र व्यवस्थापन गर्न प्रोत्साहन र समर्थन गरियो।
- महिला अधिकार, घरेलु हिंसा न्यूनीकरण र लैङ्गिक भेदभाव सम्बन्धी चेतनामूलक कार्यक्रम आयोजना गरिएको थियो । स्थानीय समुदायहरूसँग संलग्न हुन र लैङ्गिक समानता र महिला सशक्तिकरणको महत्त्वबारे चेतना जगाउन सामुदायिक आउटरिच कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरियो।
- महिलाहरूलाई निःशुल्क कानुनी सहायता प्रदान गर्न कानूनी सहायता क्लिनिकहरू स्थापना वा कानूनी संस्थाहरूसँग साभेदारी गरियो। कानूनी साक्षरता कार्यशालाहरू महिलाहरूलाई उनीहरूको अधिकार, लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धी कानूनहरू र कानूनी मद्दत र संरक्षणको लागि अवसरहरू बारे शिक्षित गर्न आयोजित गरिएको थियो।

➤ प्रमुख उपलब्धिहरु:

- कार्यक्रमले सफलतापूर्वक लैङ्गिक समानता, महिला अधिकार र सम्बन्धित मुद्दाहरूको बारेमा सचेतना जगाएको थियो। यसले समुदायहरूमा यी महत्वपूर्ण विषयहरूको बुझाइलाई बढायो, थप सूचित र सहयोगी वातावरणलाई बढावा दियो।
- कार्यक्रमले महिला उद्यमीहरूलाई व्यवसाय सुरु गर्न र व्यवस्थापन गर्न आवश्यक तालिम, मार्गनिर्देशन र स्रोतहरू उपलब्ध गराएर सशक्तिकरण गर्न सहज बनायो। धेरै महिलाहरूले आर्थिक वृद्धि र आत्मनिर्भरतामा योगदान गर्दै आफ्नै उद्यमहरू स्थापना र दिगो बनाउन सक्षम भए।
- कानूनी सहायता क्लिनिकहरू र कार्यशालाहरू मार्फत, कार्यक्रमले महिलाहरूलाई उनीहरूको कानूनी अधिकार र कसरी सहायता खोज्ने भन्ने बारे ज्ञान प्रदान गर्यो। यसले समुदायमा सुरक्षा र न्यायको बलियो भावना प्रवर्द्धन गर्दै कानूनी समर्थन खोज्ने महिलाहरूको संख्यामा वृद्धि भएको छ।
- कार्यक्रमले सचेतना अभियान र सामुदायिक आउटरिच प्रयासहरू मार्फत स्थानीय समुदायहरूसँग सफलतापूर्वक संलग्न भएको छ। यसले सकारात्मक सामाजिक परिवर्तन, लैङ्गिक भेदभावलाई चुनौती दिने र लैङ्गिक समानता र महिला सशक्तिकरणलाई समर्थन गर्ने वातावरणको प्रवर्द्धन गर्न वकालत गरेको छ।

➤ सारांश:

- महिला सचेतना र सशक्तिकरण सञ्चालन कार्यक्रमले शिक्षा, उद्यमशीलता, कानूनी सहायता, र सचेतना अभियानहरू मार्फत महिलाहरूलाई सशक्तिकरण गर्ने उद्देश्य राखेको छ। यसले सफलतापूर्वक लैङ्गिक समानताको बारेमा चेतना जगाएको छ, महिला उद्यमीहरूलाई समर्थन गरेको छ, कानूनी ज्ञान प्रदान गरेको छ, र संलग्न समुदायहरू यो समग्र दृष्टिकोणले थप सूचित, समतामूलक समाज निर्माण गर्न काम गर्यो।

२५) दलित नेताका लागि सरकारी योजना र दलित अधिकारका लागि १ दिने क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम

➤ परियोजनाको नाम: “दलित नेतृत्व किनारा: सरकारी योजना र क्षमता निर्माण मार्फत दलित नेताहरूलाई सशक्तिकरण”

➤ कार्य क्षेत्र: पर्सा जिल्ला

➤ कार्यक्रमको अवधि: ३० दिन

➤ दातृ संगठन संस्था : पिस फोर दलितस फाउन्डेसन नेपाल

➤ लाभान्वित जनसंख्या: २९०

(पुरुष : १४५)

(महिला : १४५)

➤ कार्यक्रमको उद्देश्य:

- तालिम र स्रोत उपलब्ध गराई दलित व्यक्तिहरूको नेतृत्व क्षमता र ज्ञानलाई सुदृढ गर्ने । उनीहरूलाई सरकार र समाजका विभिन्न तहमा दलित समुदायको अधिकार र हितको लागि प्रभावकारी रूपमा वकालत गर्न आवश्यक उपकरणहरू प्रदान गर्नुहोस्।
- दलित समुदायलाई उपलब्ध कानुनी अधिकार र संरक्षणका बारेमा सचेतना र बुझाइ बढाउने । सहभागीहरूलाई दलित व्यक्तिहरूले सामना गर्ने भेदभाव, हिंसा र सामाजिक असमानताहरू विरुद्ध लड्न स्थानमा रहेका सान्दर्भिक कानूनहरू, नीतिहरू र संयन्त्रहरूमा शिक्षित गर्नुहोस्।
- दलित नेताहरूलाई नेटवर्क गर्न, सहकार्य गर्न र अनुभवहरू साझा गर्न प्लेटफर्म सिर्जना गर्न। दलित अधिकारको पक्षमा वकालत गर्न र भेदभावपूर्ण प्रथाहरूलाई चुनौती दिने कार्यमा उनीहरूको सामूहिक प्रभावलाई बलियो बनाउन सहभागीहरूबीच अन्तरक्रिया, विचार आदानप्रदान र सहकार्यलाई प्रोत्साहन गर्नुहोस्।

- विभिन्न तहमा निर्णय प्रक्रियामा दलित आवाजहरूको बढी प्रतिनिधित्व र समावेशीकरणलाई प्रोत्साहन गर्ने। दलित समुदाय र नीति निर्माताहरू बीचको खाडललाई कम गर्ने लक्ष्य राख्दै थप समावेशी र समानतापूर्ण समाज निर्माण गर्ने जहाँ दलित दृष्टिकोणको मूल्याङ्कन हुन्छ र नीति तथा कार्यक्रमहरूमा एकीकृत हुन्छ।

➤ प्रमुख गतिविधिहरू:

- दलित समुदायलाई उपलब्ध कानुनी अधिकार र संरक्षणका बारेमा सहभागीहरूलाई शिक्षित गर्न कानुनी विज्ञहरूको नेतृत्वमा कार्यशाला र सेमिनारहरू सञ्चालन गरियो। भेदभाव विरोधी कानून, भूमि अधिकार, र सामाजिक अधिकार जस्ता विषयहरू समेटिएका थिए।
- नेतृत्व कौशल, वकालत रणनीति, र प्रभावकारी संचार मा प्रशिक्षण प्रदान गरियो। सहभागीहरूलाई आफ्नो समुदायको प्रतिनिधित्व गर्न, नीति निर्माताहरूसँग संलग्न हुन र दलित अधिकारको वकालत गर्न आवश्यक ज्ञान र प्रविधिहरू प्रदान गरिएको थियो।
- अन्तर्दृष्टि र अनुभवहरू साझा गर्ने अनुभवी कार्यकर्ताहरू, कानुनी पेशेवरहरू, र सामुदायिक नेताहरू सहित प्यानल छलफलहरू आयोजना गरिएको थियो। सफल वकालत प्रयासहरू र कानुनी हस्तक्षेपहरू चित्रण गर्न, अन्तरक्रियात्मक संवाद र सिकाइलाई प्रोत्साहित गर्न केस स्टडीहरू प्रस्तुत गरियो।
- नेटवर्किङ सत्रहरू सहज बनाइयो, जसले सहभागीहरूलाई जडान गर्न, अनुभवहरू साझा गर्न, र समर्थनको नेटवर्क निर्माण गर्न अनुमति दियो। सहयोग, विचार साभेदारी, र कार्य योजनालाई प्रवर्द्धन गर्ने समूह गतिविधिहरू समावेश गरिएको थियो, सहभागीहरूलाई भविष्यको वकालत प्रयासहरूको लागि सामूहिक रूपमा रणनीति बनाउन प्रोत्साहित गर्दै।

➤ प्रमुख उपलब्धिहरु:

- कार्यक्रमले दलित अधिकार, कानुनी ढाँचा, र भेदभाव विरोधी कानूनहरू बारे सहभागीहरूको चेतना र बुझाइलाई सफलतापूर्वक बढायो। सहभागीहरूले उनीहरूको कानुनी अधिकार र अधिकारहरूको विस्तृत बुझाइ प्राप्त गरे।
- कार्यक्रमले दलित नेताहरूलाई उन्नत नेतृत्व कौशल र प्रभावकारी वकालत रणनीतिहरू प्रदान गर्यो। सहभागीहरूले आफ्नो समुदायको प्रतिनिधित्व गर्ने र समाज र शासनका विभिन्न तहहरूमा आफ्नो अधिकारको वकालत गर्ने विश्वास प्राप्त गरे।
- कार्यक्रमले सहभागीहरू बीच अर्थपूर्ण सञ्जाल र सहकार्यलाई सहज बनायो। सहभागीहरूले बहुमूल्य जडानहरू निर्माण गरे, अनुभवहरू आदानप्रदान गरे, र दलित वकालत समुदाय भित्र एकता र सहयोगको भावनालाई बढावा दिँदै सहयोगी सञ्जाल बनाए।
- सहभागीहरूलाई भविष्यको वकालत प्रयासहरूको लागि कार्ययोग्य रणनीतिहरू विकास गर्न प्रोत्साहित गरियो। कार्यक्रमले व्यक्तिहरूलाई उनीहरूको उन्नत ज्ञान र सीपहरूलाई ठोस कार्य योजनाहरूमा अनुवाद गर्न प्रेरित गर्यो, जसले उनीहरूलाई सकारात्मक परिवर्तन गर्न र दलित समुदायको प्रभावकारी रूपमा उत्थान गर्न सक्षम बनायो।

➤ सारांश:

- दलित अधिकारका लागि १ दिने क्षमता निर्माण कार्यक्रमले कानुनी अधिकार, वकालत सीप र प्रभावकारी नेतृत्वका बारेमा सहभागीहरूलाई सफलतापूर्वक शिक्षित गर्यो। यसले दलित अधिकारका लागि वकालत गर्न सञ्जाल, सहकार्य र सशक्त नेताहरूलाई बढावा दियो। सहभागीहरूले सकारात्मक परिवर्तनका लागि कार्ययोग्य रणनीतिहरू विकास गरे र उनीहरूको कानुनी अधिकारहरूको गहिरो बुझाइ प्राप्त गरे।

२६) शान्तिका लागि दलित नेपाल फाउण्डेशन र महिला संरक्षण केन्द्रसँग छलफल कार्यक्रम

- परियोजनाको नाम: “दलित शान्ति वार्ता: महिला सुरक्षाका साथ सशक्तिकरणमा जोड”
- कार्य क्षेत्र: पर्सा जिल्ला
- कार्यक्रमको अवधि: १ वर्ष
- दातृ संगठन संस्था : पिस फोर दलितसस फाउण्डेसन नेपाल
- लाभान्वित जनसंख्या: ३४० महिला
- कार्यक्रमको उद्देश्य:

- शान्तिका लागि दलित नेपाल फाउण्डेसन र महिला संरक्षण केन्द्रबीचको सहकार्य र साभेदारीलाई प्रोत्साहन गर्ने । दलित र महिलाको अधिकार र हित सम्बन्धी मुद्दाहरूलाई संयुक्त रूपमा सम्बोधन गर्न एकता र आपसी समझदारीको भावना बढाउनुहोस्।
- जातीय र लिङ्गको अन्तरसम्बन्धमा भएका अनुपम अनुभव र संघर्षहरूमा केन्द्रित हुँदै दलित महिलाहरूले सामना गरेका अन्तर्देशीय चुनौतीहरूबारे छलफल र विश्लेषण गर्ने। यी चुनौतीहरूलाई कम गर्न र हस्तक्षेपहरूको समावेशीता सुनिश्चित गर्न रणनीतिहरू विकास गर्नुहोस्।
- दलित महिलाहरूको वास्तविकता र अनुभवहरूको बारेमा सहभागीहरूलाई चेतना जगाउन र उनीहरूले सामना गर्ने भेदभाव, हिंसा र सामाजिक असमानताहरूमा प्रकाश पार्ने। समानुभूति, बुझाइ, र उनीहरूको दृष्टिकोण र संघर्षहरूको गहिरो प्रशंसालाई प्रोत्साहन दिनुहोस्।
- दलित महिलाहरूको आवश्यकता र अधिकारलाई सम्बोधन गर्ने समावेशी नीतिहरूको वकालत गर्न नीतिगत कमी र सुधारका क्षेत्रहरूबारे छलफल गर्ने। दलित र महिलाहरूका लागि थप समतामूलक र न्यायपूर्ण समाज सुनिश्चित गर्न नीतिगत सुधारलाई प्रभाव पार्ने र सामाजिक परिवर्तनलाई अघि बढाउने लक्ष्य।

➤ प्रमुख गतिविधिहरू:

- दलित महिलाहरूले सामना गर्ने अन्तर्वार्तात्मक चुनौतीहरूबारे अन्तर्दृष्टि साझा गर्ने विशेषज्ञहरूलाई प्रस्तुत गर्दै प्यानल छलफलहरू आयोजना गरियो। विशेषज्ञहरूले भेदभाव, हिंसा, र सामाजिक असमानताहरूमा बहुमूल्य दृष्टिकोणहरू प्रदान गरे, जसले मुद्दाहरूको सहभागीहरूको बुझाइलाई समृद्ध बनायो।
- अन्तरक्रियात्मक कार्यशालाहरू सञ्चालन गरियो, जसले सहभागीहरूलाई छलफलमा संलग्न हुन, केस स्टडीहरूको विश्लेषण गर्न, र अन्तर्क्रियात्मक चुनौतीहरूको विस्तृत रूपमा अन्वेषण गर्न अनुमति दियो। यस ट्यान्ड्स-अन दृष्टिकोणले सक्रिय सहभागिता र सहयोगी समस्या समाधान गर्न सहज बनायो।
- दलित महिलाहरूको आवश्यकता र अधिकारलाई सम्बोधन गर्न नीतिगत सुधारका लागि नीतिगत विश्लेषण, खाडल र क्षेत्रहरू पहिचान गर्न सत्रहरू आयोजना गरियो। सहभागीहरूले थप समावेशी र समतामूलक समाजको लागि नीति सुधारहरूलाई प्रभाव पार्ने लक्ष्य राख्दै वकालत रणनीतिहरू विकास गर्न सहयोग गरे।
- पहिचान गरिएका चुनौतिहरूलाई सम्बोधन गर्न सहयोगी कार्य योजना, संयुक्त पहल वा परियोजनाहरूको विकासमा संलग्न सहभागीहरू दुई संस्थाहरू बीच जारी सहकार्य र सूचना आदान प्रदान गर्न नेटवर्किङ अवसरहरू प्रदान गरियो।

➤ प्रमुख उपलब्धिहरू:

- कार्यक्रमले शान्तिका लागि दलित नेपाल फाउन्डेसन र महिला संरक्षण केन्द्रबीचको सहकार्य र साभेदारीलाई सफलतापूर्वक सुदृढ बनायो। दलित महिलाहरूले सामना गर्ने चुनौतिहरूलाई सम्बोधन गर्न संयुक्त प्रयासहरूको लागि मार्ग प्रशस्त गर्दै यी दुई संस्थाहरूले घनिष्ट कार्य सम्बन्ध बढाए।
- कार्यक्रमले दलित महिलाहरूले अनुभव गरेका अन्तर्देशीय चुनौतिहरूको बृहत्तर बुझाइलाई सहज बनायो। विशेषज्ञ अन्तर्दृष्टि, छलफल, र केस स्टडीहरू मार्फत, सहभागीहरूले

यस चौराहेमा भेदभाव, हिंसा र सामाजिक असमानताहरूको एक सूक्ष्म दृष्टिकोण प्राप्त गरे।

- सहभागीहरूले नीतिगत सुधारका लागि प्रभावकारी रूपमा वकालत गर्न सक्षम पाउँदै नीतिगत अन्तर र सुधारका अवसरहरूबारे अन्तर्दृष्टि प्राप्त गरे। कार्यक्रमले उनीहरूलाई दलित महिलाहरूको आवश्यकता र अधिकारलाई अभ्र राम्ररी सम्बोधन गर्ने नीतिहरूलाई प्रभाव पार्न ज्ञान र राणनीतिहरू प्रदान गर्यो।
- कार्यक्रमले पहिचान गरिएका चुनौतीहरूलाई सम्बोधन गर्ने उद्देश्यका साथ सहयोगी पहल र परियोजनाहरूको विकासलाई प्रेरित गर्यो। सहभागीहरूलाई सँगै मिलेर काम गर्न उत्प्रेरित गरियो, जसले दलित महिलाहरूलाई लाभ पुर्याउने र अभ्र समतामूलक र न्यायपूर्ण समाजमा योगदान पुर्याउने कार्यहरू थालनी गरेको थियो।

➤ सारांश:

- छलफल कार्यक्रमले पिस फोर दलितस नेपाल फाउण्डेशन र महिला संरक्षण केन्द्रबीचको सहकार्यलाई सफल बनायो । यसले दलित महिलाहरूले सामना गर्ने अन्तर्देशीय चुनौतिहरू, सूचित नीति वकालत, र सहयोगी पहलहरूलाई प्रेरित गर्यो। समग्रमा, कार्यक्रमले थप समतामूलक समाजको लागि एकताबद्ध प्रयासलाई बढावा दियो ।

चुनौतीहरू र सिकेका पाठहरू

चुनौति र तिनको समाधान :

१. समाज, अन्तर्राष्ट्रिय गैर-सरकारी संस्था (INGO), र अधिकारीहरू बीच विश्वास स्थापित :

समाज, अन्तर्राष्ट्रिय गैर-सरकारी संस्था (INGO) र अधिकारीहरू बीच विश्वासको स्थापना गर्दा धेरै चुनौतीहरू देखियो । यी चुनौतीहरू हताउन रणनीतिक र विचारशील दृष्टिकोण चाहिन्छ । केही सामान्य कठिनाइहरू यस प्रकार रहेका छन् ।

- क. सीमित ट्रयाक रेकर्ड
- ख. सञ्चारमा बाधाहरू
- ग. सांस्कृतिक संवेदनशीलता
- घ. अविश्वासको मुद्दाहरू
- ङ. विश्वव्यापी/स्थानीय संबन्धमा ह्रास

यी मुद्दाहरूले नियमित सञ्चारद्वारा समाजमा निरन्तर काम गरेर INGO र सरकारसँग अर्थपूर्ण, दीर्घकालीन सम्बन्धको लागि प्रतिबद्धताको माग गर्दछ । यी चुनौतीहरूलाई ध्यानमा राखेर हाम्रो कम्पनीले विश्वास निर्माणको काम गर्न सक्छ ।

२. कुनै प्रायोजन वा चन्दा बिना अगाडि बढ्न कठिनाइहरू:

प्रायोजन वा चन्दा बिना अगाडि बढ्दा धेरै चुनौतीहरू खडा भयो, किनकि प्रायः हामी आफ्नै स्रोतहरूमा भर पर्नुपर्छ । हामीले सामना गर्न सक्ने कठिनाइहरू केही विस्तारहरू यस प्रकार छन् :

- क. स्रोतमा बाधाहरू,
- ख. वृद्धिमा विस्तार
- ग. सीमित अवसरहरू
- घ. आर्थिक प्रगतिको जोखिम

यी चुनौतिहरूको मध्यनजर गर्दा, धेरै सफल उद्यमहरू सीमित स्रोतहरूबाट सुरु भएका छन् र विस्तारै समयसँगै बढ्दै गएका छन् । रचनात्मक समस्या-समाधान, रणनीतिक योजना, र हाम्रो दृष्टिमा अथक प्रतिबद्धताले यी कठिनाइहरू भेल्न मद्दत गर्न सक्छ ।

३. दलित बालबालिकाको सशक्तिकरणमा सहभागी हुन र काम गर्न नचाहेका कारण अभिभावकले समस्या निम्त्याएका छन् :

दलित बालबालिकाको सशक्तिकरणमा सामेल भइ काम गर्ने क्रममा आमाबाबु र अभिभावकहरूको अनिच्छाका कारण यी बालबालिकाको कल्याण र अवसरहरू सुधार गर्ने उद्देश्यका पहलहरूमा महत्वपूर्ण चुनौतीहरू खडा गरेका छन् । केही चुनौतीहरू निम्न छन् :

- क. सांस्कृतिक र सामाजिक बाधाहरू
- ख. चेतनाको अभाव
- ग. आर्थिक बाधाहरू
- घ. सामाजिक प्रतिक्रियाको डर
- ङ. स्रोतहरूमा सीमित पहुँच

यी चुनौतिहरूलाई सम्बोधन गर्न एक व्यापक दृष्टिकोण चाहिन्छ, जसमा समुदायको संलग्नता, सचेतना अभियानहरू, र आर्थिक र सामाजिक असमानताहरूलाई सम्बोधन गर्न पहलहरू समावेश छन् । दलित बालबालिकाको सशक्तिकरणमा सहभागी हुन आमाबाबु र अभिभावकहरूको चाहना बढाउन सशक्तिकरणका दीर्घकालीन फाइदाहरूमा जोड दिनु आवश्यक छ । :

३. सहभागीमा भाग लिन र उन्नतिमा सामेल हुनको लागि प्रोत्साहन र अर्थको माग :

पहलमा सामेल हुनको लागि सहभागीहरूले मौद्रिक पुरस्कारको माग गर्नु र प्रोत्साहन बढाउनु आयोजकहरूको लागि धेरै चुनौतीको कुरा हो । यस मुद्दाको सूची यस प्रकार छन् :

- क. पहलहरूमा वित्तीय तनाव
- ख. छोटो अवधिको संलग्नता
- ग. शंकास्पद प्रेरणाहरू
- घ. दिगोपनमा ह्रास
- ङ. सहभागीकर्ताहरू बीच असमानता

यस चुनौतीलाई सम्बोधन गर्न, पहलहरूद्वारा सहभागीकर्ताहरूको अन्तर्निहित मूल्य-मान्यता र उनीहरूको योगदानको कदर गरेर आन्तरिक प्रेरणा निर्माणमा ध्यान दिन आवश्यक देखिन्छ । पहलका लक्ष्यहरू, समुदायका लागि साभ्ना लाभहरू, र दिगो प्रतिबद्धताको महत्वको बारेमा स्पष्ट सञ्चारले वित्तीय प्रोत्साहनभन्दा बाहिरको उद्देश्यको भावनालाई बढावा दिन मद्दत गर्दछ । थप रूपमा, पहिचान र प्रशंसाको वैकल्पिक गैर-मौद्रिक रूपहरू अन्वेषण गर्नलाई सहभागीहरूको योगदानलाई स्वीकार गर्न सकिन्छ ।

सिकेका पाठहरू:

१. इमानदारीका साथ कडा परिश्रम गरेर, हामी विश्वास जित्न सक्छौं:

हाम्रो संस्था प्रशंसा गर्न लायक संस्था हो किनभने हामीले समर्पण भएर, कडा परिश्रम, इमान्दारिता र विश्वासको बाटो रोजेका छौं । बाह्य दाताहरूमा भरोसा नगरी हाम्रो संस्थाले सकारात्मक प्रभाव पारेको छ । प्रायोजित सामाजिक कार्यको परम्परागत सोच तोड्नु महत्त्वपूर्ण चुनौती हो, तर आमाबाबुहरू बीच विश्वास स्थापना गर्नु हाम्रो प्रतिबद्धता एक शक्तिशाली दृष्टिकोण हो ।

क. समर्पण र कडा परिश्रम :

समर्पण र कडा परिश्रमले समुदायमा सकारात्मक संकेत जान्छ । यसले हाम्रो संगठन प्रतिबद्ध छ भनेर बुझाउँछ ।

ख. इमानदारी र विश्वास :

इमानदारी र विश्वासको साथ सञ्चालन गर्दा विश्वसनीयता निर्माण गर्न मद्दत गर्दछ । विश्वास प्रायः पारदर्शितामा भर पर्ने कुरा हो, र जब समुदायले हाम्रो इमानदारी देख्छ, यसले विश्वासको भावनालाई बढावा दिन्छ ।

३. कुनै पनि दाता बिना काम गरेर र प्रभाव सिर्जना गरेर प्रायोजित सामाजिक कार्यको सोच तोड्नु :

क. दाता बिना काम:

दाताहरूमा भरोसा नगरी, हाम्रो संस्थाले स्वतन्त्र रूपमा र आफ्नै सर्तहरूमा काम गर्न आफैलाई सशक्त बनाइरहेको छ । यस दृष्टिकोणले संगठनको उद्देश्यहरूमा बाह्य प्रभावबाट बच्न मद्दत गर्न सक्छ ।

ख. निरन्तर सञ्चार :

विश्वास निर्माण गर्न खुला र निरन्तर सञ्चार महत्त्वपूर्ण छ । यसले समुदायलाई हाम्रो संस्थाको गतिविधि, प्रगति र चुनौतीहरूको बारेमा जानकारी गराई पारदर्शिता भल्काउँछ ।

ग. १००० दलित बालबालिकासँग काम गर्दै:

धेरै संख्यामा बालबालिकालाई सेवा दिनुले हाम्रो संस्थाको मूर्त प्रभावलाई देखाउँछ । यसले व्यक्तिगत बालबालिकालाई मात्र नभई सम्पूर्ण समुदायको कल्याणमा योगदान पुऱ्याउँछ ।

४. अभिभावकहरूसँग विश्वास र इच्छुकता स्थापित गर्न, निरन्तर सञ्चार र विभिन्न माध्यमहरू जस्तै भिडियो प्रशिक्षणहरूले उनीहरूलाई मद्दत गर्नु । हाल, D4P 1000 दलित बच्चाहरूसँग काम गर्दछ :

क. भिडियो प्रशिक्षण जस्ता विभिन्न माध्यमहरूको प्रयोग :

भिडियो प्रशिक्षण सहित विभिन्न माध्यमहरू प्रयोग गर्दै, सञ्चारको लागि हाम्रो संगठनले नवीन दृष्टिकोण प्रदर्शन गरेको छ । यसले सूचना र सीपको प्रभावकारी प्रसारको लागि बढावा दिएको छ ।

५. परिणाम देखाएर विकास मार्फत, अभिभावकहरूलाई बालबालिकाको लागि काम भइरहेको महसुस गराउनु :

क. प्रभाव प्रदर्शन :

विकास प्रयासहरू मार्फत परिणामहरू देखाएर आमाबाबु र अभिभावकहरूको विश्वास जित्नु महत्वपूर्ण कुरा हो । मूर्त परिणामहरूबाट हाम्रो संस्थाले समुदायमा ल्याउने सकारात्मक परिवर्तनहरूलाई चित्रण गरेको छ ।

ख. अभिभावकहरू बीचको अनुभूति :

निरन्तर प्रयास र वास्तविक परिणामहरू देखाउँदै, अभिभावकहरूले यो काम वास्तविक रूपमा उनीहरूको फाइदाको लागि हो भनेर महसुस गरेका छन् । यो अनुभूति दिगो विश्वास निर्माण गर्न महत्वपूर्ण छ ।

हाम्रो संगठन समुदाय-संचालित विकासको सिद्धान्तहरूसँग प्रतिबद्ध छ, जहाँ समुदायहरूलाई भित्रबाट सकारात्मक परिवर्तन गर्न सशक्त बनाउनमा जोड दिइरहेको छ । हाम्रो कामको प्रभाव देखाएर, हामीले विश्वास जित्ने मात्र होइन, सामाजिक पहलहरूलाई अगाडी बढाएर प्रगतिशिल ढंगबाट योगदान दिइरहेका छौं । प्रेरणादायी काम जारी छ ।